

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Michaela Kloudová

**Komparace prezentace světové finanční krize
v německých a českých médiích v říjnu a
listopadu 2008**

Bakalářská práce

Praha 2010

Autor práce: **Michaela Kloudová**

Vedoucí práce: **Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: 2010

Hodnocení:

Bibliografický záznam

KLOUDOVÁ, Michaela. *Komparace prezentace světové finanční krize v německých a českých médiích v říjnu a listopadu 2008*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociální věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2010. 73 s. Vedoucí bakalářské práce Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

Anotace

Bakalářská práce „Komparace prezentace světové finanční krize v německých a českých médiích v říjnu a listopadu 2008“ pojednává o rozdílech v prezentacích ekonomické recese v německém a českém deníku. Práce zkoumá toto téma v měsíci říjnu a listopadu 2008.

Teoretická část obsahuje uvedení do tématu, kde a jak finanční krize vznikla. Dále se zaměřuje na český a německý trh.

Oba zkoumané tituly jsou v práci stručně představeny. Důraz je kladen na jejich podobné postavení na obou zmíněných mediálních trzích.

Praktická část je věnována rozdílům a podobnostem v informovanosti o tomto tématu.

Annotation

Bachelor thesis „The Comparison of presentations the world financial crisis in German and Czech Media in October and November 2008 “ deals with differences between Czech and German newspaper on the topic of financial crisis. The analysis focuses on October and November 2008.

The theoretical part contains the introduction of the topic, especially where and how financial crisis started.

The both of the analyzed newspaper are briefly introduced in the thesis. The aspect of similar placement in the media market is emphasized.

The practical part focuses on the differences and similarities in presentation of this topic in both journals.

Klíčová slova

Kvantitativní výzkum, ekonomická recese, Mladá fronta Dnes, Süddeutsche Zeitung

Keywords

Quantitative analysis, economic recession, Mladá fronta Dnes, Süddeutsche Zeitung

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Vlastní text práce bez anotací a příloh má celkem 63 627 znaků s mezerami, tj. 53 normostran.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 1. 1. 2010

Michaela Kloudová

Zde bych ráda poděkovala paní Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc. za její rady, pomoc, výbornou a rychlou spolupráci při psaní této bakalářské práce. Další dík patří mé rodině za její podporu a trpělivost.

Změny oproti původně schváleným tezím

Po konzultaci s vedoucí práce došlo k následující změně oproti původně schváleným tezím:

Práce byla zkoumána kvantitativní metodou, nikoli kvalitativní.

Obsah:

Úvod	2
1. Finanční krize	3
1.1. Příčiny finanční krize; začátek světové hospodářské krize	3
1.2. Příčiny vzniku finanční krize	5
1.3. Hospodářská krize v České republice	6
1.4. Hospodářská krize v Německu	9
2. Mladá fronta Dnes	11
2.1 Historie Mladé fronty Dnes	11
2.1.1 Mladá fronta po roce 1989	11
2.2 Kritika privatizace MF Dnes	13
2.3 Čtenost a čtenářská základna Mladé fronty DNES	14
3. Süddeutsche Zeitung	15
3.1 Dějiny německého tisku	15
3.1.1 Struktura tisku v SRN	16
3.2 Süddeutsche Zeitung	17
3.2 Charakteristika čtenáře deníku Süddeutsche Zeitung	17
3.2 Mediální trh v Německu a Süddeutsche Zeitung	18
4. Zařazení výzkumného tématu do mediálního kontextu	19
4.1 Co je obsahem zpráv?	19
4.2 Diverzita zpravodajství	20
5. Výzkumný proces	22
5.1 Definice metody výzkumu	22
5.2 Výzkumné téma a cíl	22
5.3 Operacionalizace	22
5.4 Kódovací kniha	24
6. Analýza získaných dat	28
6.1 Otázka č. 1: Kolik článků o daném tématu jednotlivé deníky zveřejnily	28
6.2 Otázka č. 2: Který z deníků se věnoval této tématice více v jednotlivých měsících?	29
6.3 Otázka č. 3: Jaký rozsah měly zkoumané články?	31
6.4 Otázka č. 4: Kdy o zkoumaném tématu zveřejnily deníky nejvíce příspěvků	34
6.5 Otázka č. 5: Jaké byly ústřední postavy ve zkoumaného vzorku?	37
6.6 Otázka č. 6: Informovaly články o zkoumaném tématu pozitivně či negativně?	42
6.7 Otázka č. 7: Která konkrétní témata se ve spojitosti s ekonomickou krizí v denících objevovala?	45
Závěr	53
Literatura	54
7. Přílohy	58

Úvod

V době výběru tématu mé bakalářské práce jsem začínala roční pobyt na německé univerzitě v Norimberku. Psal se říjen roku 2008 a o finanční krizi se mluvilo neustále ve všech možných souvislostech. Při té příležitosti jsem si všimla jedné zajímavosti: v České republice se v tom stejném období nic mimořádného nedělo, naopak zde padaly slova klidu a bezpečí.

Tento úkaz mě zaujal natolik, že jsem se rozhodla ho podrobit výzkumu.

Média jsou obrazem myšlení společnosti. Proto jsem pro svůj výzkum vybrala dva deníky, které mají na německém a českém trhu podobné postavení i obdobnou čtenářskou základnu.

Na začátku své bakalářské práce uvádím problematiku finanční krize, která se postupem času přenesla až do recese celé ekonomiky. Tento problém aplikuji na českém a posléze i německém prostředí.

Stručné představení obou deníků patří rovněž, dle mého názoru, do této bakalářské práce, pro uvedení informací do souvislostí.

Nejobsáhlejší část jsem věnovala samotnému výzkumu, ve kterém jsem se zaměřila na objemnost a počet příspěvků v obou denících a na různorodost témat v jednotlivých článcích.

Výsledky jsou interpretovány slovně i v grafickém provedení.

Na závěr bych chtěla uvést, že celý výzkum byl pro mne velice zajímavý a zjištěné výsledky výzkumu mohou překvapit ekonomické odborníky i pracovníky redakcí.

1. Finanční krize

1.1. Příčiny finanční krize; začátek světové hospodářské krize

Globální finanční krize zachvátila vyspělé i rozvíjející se trhy v letech 2008 a 2009. Začala se však projevovat již v polovině roku 2007. Podle profesora Petra Musílků z Vysoké školy ekonomické v Praze za ní může především regulatorní selhání, kterému by se mělo v budoucnu zabránit.¹

Krize začala na americkém trhu nemovitostí, kdy ceny nemovitostí od roku 2000 až do podzimních měsíců 2006 vzrostly o 170%. Vznikla tzv. cenová bublina, což přesněji znamená cenový prostor, ve kterém byly ceny nemovitostí, vyvolané vysokou poptávkou, uměle táhnuty směrem nahoru. Jelikož trhy nemovitostí oceňují své produkty srovnávací metodou a poněvadž jsou jednotlivé národní nemovitostní trhy v současnosti plně liberalizovány, americká cenová bublina se bez větších problémů přelila i do dalších států (především Velké Británie a Španělska).²

Pokles hodnot nemovitostí se odrazil i v poklesu cen cenných papírů. V březnu 2008 se do problémů spojenými s cennými papíry dostala první globálně významná finanční instituce Bear Stearns. Jak uvádí výroční zpráva Evropské centrální banky, Bear Stearns byla následně přebrána finanční skupinou JP MORGAN, čímž byla zachráněna od jistého bankrotu.

„Ve Spojených státech zmizel model samostatného podnikání investičních bank, když společnost JP Morgan v březnu převzala investiční banku Bear Stearns.“³

„V polovině března vyvolal pád Bear Stearns další vlnu napětí na trzích, k níž přispěly obavy z pokračujících ztrát bank, zhoršujícího se makroekonomického prostředí a rostoucích cen ropy.“⁴

Podle časopisu Ekonom byla Bear Stearns nakonec prodána za pouhých 236 milionů dolarů. Přitom ještě na začátku března 2008 měla v závěru obchodování kótovanou hodnotu 30,85

---

¹ Musílek P., Globální finanční krize a institucionální uspořádání finanční regulace 7. mezinárodní konference Finanční řízení podniků a finančních institucí, VŠB-TU v Ostravě <http://www.ekf.vsb.cz/shared/uploadedfiles/cul33/Musilek.Petr.pdf>

² Tamtéž

³ Výroční zpráva 2008 Evropské centrální banky, s. 40: <http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2008cs.pdf>

⁴ Výroční zpráva 2008 Evropské centrální banky, s. 32: <http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2008cs.pdf>

dolarů za akcii. Jenže hodnoty spravované Bear Stearns se rozpadly natolik, že si ji JP Morgan Chase mohla koupit za dva dolary na akcii. Navíc se za ní Centrální banka zaručila 30 miliardami dolarů.⁵

V následujících měsících se situace mírně zklidnila, aby na začátku září 2008 přišly další negativní zprávy. Ty vyústily v krach jedné z největších investičních bank Lehman Brothers.

„V polovině září začalo problematičtější období, které výrazně ovlivňovalo chování peněžních trhů až do konce roku. Došlo k opětovnému nárůstu napětí na mimořádně vysokou úroveň, když během několika dnů v polovině září trhy čelily výprodeji akcií Merrill Lynch (převzata Bank of America za 50 miliard – pozn. autora) a bankrotu Lehman Brother (tj. dvou ze čtyř zbývajících celosvětově působících investičních bank), nouzovému poskytování likvidity AIG (největší pojišťovně ve Spojených státech) ze strany americké vlády a znárodnění Washington Mutual (největšího spotřebního a úvěrního družstva ve Spojených státech) federálními regulátory.“⁶

Jak uvádí časopis Ekonom, 158 let starý finanční ústav Lehman Brothers nakoupil postupně dluhy ve výši 613 miliard dolarů, a dalších 155 miliard nasbíral v dluhopisech. V polovině září, těsně před svým bankrotem, přiznal ztrátu za třetí čtvrtletí ve výši 3,9 miliard dolarů. Jako příčinu obou krachů investičních bank uvádí krizi na americkém trhu s hypotékami. Banky byly ošáleny boomem na trhu s realitami a tím doplatily na málo ošetřené půjčování peněz klientům, kteří neměli prostředky na splacení úvěrů.⁷

„Vystřízlivění přišlo v momentě, kdy tisíce dlužníků přestaly být kvůli rostoucím cenám energií a dalších životních nákladů schopné půjčené částky splácet. Banky v USA se ocitly v úzkých a musely odepsat miliardové částky, které jim snížily zisk a rating. Následně začaly padat hlavy v horních řídicích patrech.“⁸

Krach takto velké investiční instituce vyvolal paniku na světových finančních trzích na celém světě. Finanční krize v měsíci září roku 2008 přesáhla hranice Spojených států amerických a začala se projevovat i na evropských burzách (např. Velká Británie, Německo, Francie), které zavíraly se ztrátou.

---

⁵ Ekonom č.12, 20.- 26.3.2008; Němec P.: Třetí vlna nákazy, s.48-51

⁶ Výroční zpráva 2008 Evropské centrální banky, s. 33:

<http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2008cs.pdf>

⁷ Ekonom č.38, 18.-24.9.2008; Záruba I.:Drama teprve přijde, s 82-84

⁸ Ekonom č.38, 18.-24.9.2008; Záruba I.:Drama teprve přijde, s 82-84

Evropská centrální banka svolala krizové zasedání. Po delším jednání se evropští zastupitelé v ECB rozhodli, že posílí hotovost komerčních bank o 70 miliard eur.⁹

1.2. Příčiny vzniku finanční krize

Jaký je tedy důvod vzniku takto velké „cenové bubliny“ v USA?

V počátcích byla základním pilířem problému rostoucí poptávka po bydlení, kterou navyšovali především legální i nelegální imigranti ve Spojených státech amerických. Poptávka způsobila, že díky ní se v letech 2000-2001 postavilo cca 1 milionu domů a v roce 2005-2006 už téměř 2 milionů domů. Domy se stavěly i bez vlastního užitku k bydlení jejich majitelů. Rychlý vývoj oblíbenosti realitního trhu dokazuje i televizní pořad *Flip this house*, který v tomtéž období vznikl. V něm lidé nakupovali domy a bez vlastního nastěhování rovnou prodávali dále. Koupě domu se stala velice výhodným nástrojem vydělání peněz.¹⁰

Na poptávku se navázala úvěrová expanze, která postupně přecházela až do nadměrných velikostí. Úrokové míry a měkké podmínky pro získání hypotéčních úvěrů umožňovaly koupit vlastní nemovitosti i v případě, že obyvatelstvo nemělo na splátky dostatek financí. V dřívějších pravidlech udělování úvěrů si američtí manželé mohli koupit dům, jehož hodnota třikrát přesahovala hodnotu jejich ročních příjmů (př. příjem 100,000 dolarů, dům za 300,000 dolarů). Podle nových podmínek hypotéčních bank se úvěry udělovaly i bez jakéhokoli prokázání o příjmech (tzv. liar loans). Úvěry se navíc udělovaly na 100% i více kupní ceny nemovitosti. Pravidla pro získání hypoték v té době teoreticky přestala existovat (v extrémních případech se uzavíraly smlouvy na úvěry i nezaměstnaným obyvatelům).

Viceguvernér České národní banky Miroslav Singer uvádí, že již po šesti měsících od poskytnutí úvěru, měl poskytovatel nulový zájem na tom, zda hypotéka defaultuje či nikoliv. Riziko již totiž držel někdo jiný. Poskytovatel půjčky se soustředil na prodej hypotéky třetí straně, místo aby se staral, zda se půjčka splatí.

---

⁹ Tamtéž

¹⁰ Typický dům v Kalifornii stál 500,000 dolarů. Byl to třípokojevý dům s dvěma koupelnami, 170m². Jeho cena rostla měsíčně o 2%, to znamená o 10,000 dolarů. Průměrná mzda Američana je 5,000 dolarů za měsíc. Díky svému domu si tudíž teoreticky vydělával dvakrát více než v práci.
Zdroj: přednáška ke kurzu Finanzkrise absolvovaném na německé univerzitě (Friedrich-Alexander Universität Nürnberg-Erlangen), letní semestr 2009; přednášející Philip Martin

„Když je pártý v plném proudu, neexistují silné podněty pro její ukončení: vláda je spokojená, manažeři bank mají své bonusy, dohledy jsou (v lepším případě) ukolébány výtečnými ratingy.“¹¹

To, co bylo původně jen krizí finančního trhu, se postupem času stalo krizí celé ekonomiky Spojených států. Poptávka se začala snižovat, jelikož klesla spotřeba amerických domácností. V důsledku toho klesla i poptávka po importovaném zboží. V zemích, pro které je USA důležitým obchodním partnerem, došlo k problémům v exportních odvětvích.¹²

„Koncem září se vážné finanční potíže rozšířily také do eurozóny a několik finančních institucí se octlo pod tlakem. V důsledku toho došlo v eurozóně k řadě intervencí, které měly přinést úlevu bankovnímu systému. Jak bylo uvedeno v prohlášení ke společnému evropskému akčnímu plánu zemí eurozóny, které bylo vypracováno na summitu dne 12. října 2008, tyto intervence měly „koordinovat úsilí jednotlivých států zaměřené na podporu bank a ochranu vkladatelů a na zvýšení toku úvěrů. Podle tohoto plánu koupí vlády podíly v bankách, aby podpořily jejich finance, a dočasně poskytnou záruku za refinancování bank, aby zmírnily úvěrovou krizi.“¹³

Díky celosvětovému významu americké ekonomiky se problémy rychle přenesly do zbytku světa (v první řadě eurozóny, Číny a Ruska). Tím se původně finanční krize stala světovou hospodářskou krizí.

1.3. Hospodářská krize v České republice

Česká republika, jako silně otevřená ekonomika, nezůstala mimo rámec dění a byla také krizí v reálné ekonomice zasažena. Tato krize plyne z finanční krize (finanční krize v pravém slova smyslu do českého prostředí dorazila jen v nepatrné míře, přičemž český bankovní sektor zůstal relativně velmi zdravý¹⁴). Nákaza krizí přišla skrze negativní vývoj v reálných ekonomikách exportních partnerů. V důsledku toho se krize dostavila o poznání později než

---

¹¹ Internetové stránky České národní banky; Singer M., Finanční krize: příčiny a možné dopady na českou ekonomiku, (http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/Singer_20081029_Appia.pdf)

¹² Internetové stránky Vlády ČR; Topolánek M., Informace předsedy vlády o dopadech světové finanční krize na Českou republiku, projev 2.12.2008
<http://www.vlada.cz/cz/za-premierem-a-vladou/projev-premiera-mirka-topolanka--8222%3Binformace-predsedy-vlady-o-dopadech-svetove-financni-krize-na-ceskou-republiku-8220%3B-2--12--2008-46266/>

¹³ Výroční zpráva 2008 Evropské centrální banky, s. 41:
<http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2008cs.pdf>

¹⁴ Expozice českých bank vůči toxickým aktivům byla omezena vzhledem k soustředění jejich aktivit na tradiční způsoby financování v rámci domácí ekonomiky

k našim německým sousedům, kteří hlásili zpomalení hospodářství téměř ihned po krachu Lehman Brothers.¹⁵

Během turbulencí na finančních trzích na podzim 2008 byla česká ekonomika zasažena v menší míře než většina velkých ekonomických hráčů.

Tajemník Hospodářské komory Vladimír Šiška v září 2008 konstatoval, že Česká republika sice dostala podobný recesní zásah jako ostatní země, ale ten byl v našem případě o něco šetrnější. V České republice po krachu Lehman Brothers podle něj začali banky, obchodníci a spotřebitelé více počítat a uvažovat a přenesli krizi tímto činem do roviny mentální.¹⁶

Česká republika prožívala od začátku tisíciletí značný ekonomický růst (viz příloha č. 3). Nezaměstnanost se rok od roku snižovala (viz příloha č. 4), inflace se držela kolem 2% (viz příloha č. 5) a průměrná hrubá mzda rostla (příloha č. 6).

Na podzim roku 2008, kdy se už v Německu díky ochabnutí americké poptávky začínala krize plně projevovat, Česká republika stále těžila z pozitivního ekonomického cyklu. Mnoho politiků a osobností na české ekonomické scéně si dokonce myslelo, že se krize naší republiky zcela vyhne, nebo jí zasáhne jen v omezené míře:

Této myšlence nasvědčovaly i výroky o možném dopadu globální finanční krize na českou ekonomiku guvernéra České národní banky Zdeňka Tůmy, který na konci září prohlásil:

„Díky tomu, že jsme do této problematické fáze světové ekonomiky vstoupili s velmi slušným růstem, ve velmi dobré kondici, tak je velmi dobrá naděje na to, abychom to překonali bez velké úhony,“

Na konci roku 2008 začala však čísla tuzemské ekonomiky dokazovat, že se krize reálné ekonomiky České republiky nevyhnula. Podle Českého statistického úřadu se saldo souhrnného indikátoru důvěry (indikátoru ekonomického sentimentu) v prosinci 2008 meziměsíčně snížilo o 8,9 bodu (v listopadu o 5,1 bodu). Saldo podnikatelského indikátoru se snížilo o 8,9 bodu a saldo spotřebitelského indikátoru se snížilo o 8,7 bodu. Ve srovnání s

---

¹⁵ Finanční turbulence, které započaly v srpnu 2007, především v druhé polovině roku 2008 významně rozšířily spready dlouhodobých státních dluhopisů emitovaných v zemích eurozóny a Německu.

Počet obchodů s nejčastěji používaným nástrojem futures na desetiletý státní dluhopis se od poloviny roku 2007 snížil ve Spojených státech o více než dvě třetiny a v Německu o více než polovinu. Objemy obchodů s pětileté dluhopisy zaznamenaly mírně nižší pokles.

Zdroj: Výroční zpráva 2008 Evropské centrální banky, s. 44:

<http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2008cs.pdf>

¹⁶ Ekonom č.39, 25.9.-1.10.2008, Mašová H, Korbel P.: Kolaps na český způsob, s.16-23

prosincem 2007 je saldo souhrnného indikátoru důvěry o 27,3 bodů nižší, důvěra podnikatelů je nižší o 31,2 bodu a důvěra spotřebitelů je nižší o 11,7 bodu. Indikátory dosáhly svých zhruba devítiletých minim.¹⁷

Dále se podle Českého statistického úřadu v prosinci 2008 snížil meziročně v běžných cenách vývoz o 13,4 % a dovoz o 8,2 %. Obchodní bilance skončila schodkem 11,8 mld. Kč, což představuje meziroční zhoršení o 9,0 mld. Kč. V roce 2008 vývoz meziročně klesl o 0,7 %, dovoz se zvýšil pouze o 0,1 %. Roční bilance dosáhla aktiva 69,4 mld. Kč, které bylo o 18,5 mld. Kč nižší než v roce 2007.¹⁸

V reakci na výše uvedená čísla přednesl v prosinci 2008 tehdejší ministerský předseda Mirek Topolánek projev, kterým chtěl nastartovat politickou diskuzi, jak zabránit a eliminovat rizika možných dopadů krize na Českou republiku.¹⁹

Připomněl, že americká hypotéční krize přešla do krize „důvěry a likvidity“, kdy banky nechtěly dále půjčovat peníze, což se již v té době částečně projevilo i na českém trhu (přitvrzováním úrokových i neúrokových podmínek). Toto nebezpečí se může totiž snadno přelít do firemní sféry, pokud by dlouhodobě solventní firmy nemohly získat úvěry na financování běžné činnosti.²⁰ Vyústěním této situace by byla platební neschopnost firem.

Skrze zhoršující se klima v podnikatelské sféře začaly pociťovat zpomalení ekonomiky i domácnosti.

Premiér dále nastínil svůj postoj k začínající krizi v České republice:

„Pokud tedy nepropadneme panice a budeme se na situaci dívat rozumnou optikou, a pokud se budeme řídit osvědčeným pravidlem, které říká, že nejlepší je proměnit hrozbu v šanci, potom lze vůči výzvám ze světové finanční a hospodářské krize zformulovat účinnou strategii, kterou bych nazval „Strategií připravenosti“.

---

¹⁷ Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckpr123008.doc>)

¹⁸ Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cvzo020509.doc>)

¹⁹ Internetové stránky Vlády ČR; Topolánek M., Informace předsedy vlády o dopadech světové finanční krize na Českou republiku, projev 2.12.2008

<http://www.vlada.cz/cz/za-premierem-a-vladou/projev-premiera-mirka-topolanka:--8222%3Binformace-predsedy-vlady-o-dopadech-svetove-financni-krize-na-ceskou-republiku-8220%3B-2--12--2008-46266/>

²⁰ Topolánek M., Informace předsedy vlády o dopadech světové finanční krize na Českou republiku, projev 2.12.2008

<http://www.vlada.cz/cz/za-premierem-a-vladou/projev-premiera-mirka-topolanka:--8222%3Binformace-predsedy-vlady-o-dopadech-svetove-financni-krize-na-ceskou-republiku-8220%3B-2--12--2008-46266/>

Zda tato strategie fungovala a České republice se opravdu podařilo se na krizi připravit, můžeme již s odstupem času pozorovat v současné době.

Dopady krize přispěly k výraznému snížení inflace, propadu hospodářského růstu, obratu ve vývoji nezaměstnanosti a oslabení kurzu koruny. Rok 2008 tak byl navzdory příznivému začátku rokem ve znamení hospodářské krize.²¹

(viz např. novoroční projev prezidenta Václav Klause roku 2008:

„Přál bych nám všem, aby se rok 2008 stal rokem naší aktivity, aktivity ve sféře osobní i veřejné, v životě soukromém i v politice, neboť – a to si řekněme nahlas a s jistou odvahou – přes nemalou řadu osobních i společenských problémů, které kolem sebe každý z nás vidíme a cítíme, dnes asi žijeme v nejlepším období naší země, v jakém jsme kdy žili.“²²

1.4. Hospodářská krize v Německu

Německá spolková republika je největším světovým exportérem. Právě závislost ekonomiky na vývozu způsobila ekonomický propad, který Německo nepamatovalo od konce 2. světové války.

Rok 2008 znamenal pro Německo rok značného hospodářského zpomalení. Odbyt průmyslových výrobků se náhle propadl v důsledku současného poklesu spotřeby a poptávky po investicích domácích a zahraničních subjektů.

Negativní vlivy zasáhly Německo skrze reálnou ekonomiku, kdy se u nejvýznamnějších obchodních partnerů Německa (USA, zbytek eurozóny) propadla poptávka po importech.

Německý export je velice silně zastoupen produkty s vysokou přidanou hodnotou a postupnou, dlouhodobou spotřebou (např. automobily). Po těchto výrobcích poptávka v období hospodářské nejistoty zdatelně klesá, respektive se v důsledku nedůvěry kupujících časově posunuje.

Náhlý výpadek vývozu (hlavního činitele hospodářského růstu SRN v předchozích letech) způsobil pokles hrubého domácího produktu již ve 3. kvartálu roku 2008 o 0,5%.

Ve výroční zprávě Evropské centrální banky se uvádí, že řada zemí eurozóny přijala fiskální opatření ke stimulaci agregátní poptávky.

---

²¹ Výroční zpráva ČNB;

http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2008.pdf

²² www.klaus.cz

„Na podzim roku 2008 německá vláda přijala balíček podpůrných opatření v celkové výši 1,3% HDP pro roky 2009 a 2010, který se vztahuje především k příjmové stránce rozpočtu.“²³

Z výše uvedeného kroku německé vlády jsou znatelné obavy z ekonomické recese.

Další ukazatel ekonomického zpomalení je snížení konkurenceschopnosti.

„Finsko, Francie a Německo zaznamenaly zvýšení konkurenceschopnosti v rámci eurozóny, ale vůči svým partnerům mimo eurozónu vykázaly pokles.“²⁴

Podle dokumentu o stabilizačním programu německé ekonomiky, které vydalo německé ministerstvo financí (Bundesministerium der Finanzen) se na pracovním trhu zpočátku problémy exportních odvětví nijak znatelně neprojevily v rostoucí nezaměstnanosti.²⁵ Ta se většinou i o několik měsíců zpožďuje za cyklem vývoje HDP, přesto však vzrostla již na podzim roku 2008.

Nejen následně rostoucí nezaměstnanost, ale především okamžitě se projevující obava ze ztráty zaměstnání, významně oslabila poptávku po spotřebě, čímž dále prohloubila ekonomický pokles Německa.

---

²³ Výroční zpráva 2008 Evropské centrální banky, s. 74:

<http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2008cs.pdf>

²⁴ Výroční zpráva 2008 Evropské centrální banky, s. 84:

<http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2008cs.pdf>

²⁵ www.bundesfinanzministerium.de

2. Mladá fronta Dnes

Deník Mladá fronta Dnes sám sebe nazývá nejčtenějším seriózním deníkem na území České republiky. Na českém trhu má dlouholetou tradici, která se tvořila již během druhé světové války.

2.1 Historie Mladé fronty Dnes

Začátek Mladé fronty se datuje těsně po skončení 2. světové války. Nápad založit vydavatelství se však začal formovat již za druhé světové války.

První číslo Mladé fronty vyšlo 9. května 1945, mělo dvě strany a sklídilo nemálo pozitivní kritiky.²⁶

2.1.1 Mladá fronta po roce 1989

V socialistickém Československu, tedy před rokem 1989, byla média kontrolována a vlastněna státem. Nejinak to bylo s deníkem Mladá fronta, kterou vlastnil Socialistický svaz mládeže (SSM). Tato organizace, která spojovala českou a slovenskou mládež, byla řízena komunistickou stranou a jejím cílem byla jednotná výchova mládeže v duchu marxismu-leninismu k „politické uvědomělosti“. Deník Mladá fronta byla tiskovým orgánem SSM.²⁷

Tzv. Sametová revoluce proběhla v Československu v listopadu 1989. V důsledku pádu komunistického režimu byl zrušen i SSM (krátce po revoluci byla organizace přeměněna na nástupnickou organizaci Svaz mládeže (SM). Tento krok schválilo i ministerstvo vnitra ČSSR)²⁸. V následujícím měsíci muselo proto vedení deníku, které bylo dosazeno svazáky, redakci opustit a ta si svobodně zvolila vedení nové v čele s šéfredaktorem Liborem Ševčíkem.²⁹ Nové vedení si dalo za cíl, že z MF vytvoří nezávislý a seriózní zpravodajský deník.³⁰

„Brzy po revoluci se začalo řešit, co s budoucností SSM a začaly spory kolem jeho majetku. Nově vzniklé organizace mládeže chtěly podíl na majetku SSM, ten informace o přesném

---

²⁶ Hořec J., Generace 45 Mladá fronta, rio-press, Praha 1997, str. 20

²⁷ Vildová M.: Privatizace Mladé fronty, bakalářská práce, Karlova univerzita, FHS, květen 2005

²⁸ Tamtéž

²⁹ ČTK; Chronologie MFD, 17. 11. 1998 (dokument zasláný redakcí Mladé fronty Dnes v Praze v říjnu 2009)

³⁰ Tamtéž

stavu svého majetku tajil. O tomto majetku dokonce jednala vláda, která rozhodla, že KSČ vrátí veškerý svůj majetek státu (i ten, který byl mezitím už předán národním výborům). Orgány republiky se potom měly rozhodnout, jak se s tímto majetkem naloží a jak bude rozdělen do zdravotnictví, školství, kultury a podobně. Od 18. 5. 1990 pak platil zákon o zmrazení majetku společenských organizací, který znemožnil jakékoli jeho převody. Nakonec majetek už zrušené SSM převedl s účinností od 1. ledna 1991 Ústavní zákon č. 497/1990 Sb., včetně deníku Mladé Fronty, do správy státu. Tento zákon umožnil osamostatnění a privatizaci Mladé Fronty.³¹

V porevoluční době získávali editoři regionálních i národních listů kontrolu nad svými deníky. Tato akce byla spontánní a bez právního pozadí. Mnozí z nich začali se svými zaměstnanci zakládat akciové společnosti a v takového podobě je připravovali na prodej zahraničním investorům. Jejich motivace byla poháněna především modernizací techniky (deník MF v té době vlastnil jen jeden fax, novináři psali na psacích stojících, po revoluci se však náklad deníku zvýšil o 30%.³²), kterou mohl zahraniční vlastník rychle provést. Také se tím pojišťovali před politickými tlaky, které později ze strany státu hrozily.³³

„Podle Českého deníku z 5. 10. 1992 byl duchovním otcem změny MF na soukromý list Karel Hvížďala. Hvížďala, který nastoupil jako vedoucí oddělení reportérů či zpravodajů. Myšlenka o proměně na akciovou společnost se objevila někdy v první polovině roku 1990. Jak se idea třífila, promýšleli redaktoři paralelně řadu možností a už od počátku prosince se přikláněli „vždy k té neoptimálnější“ (Hvížďala 2005). Podle Karla Hvížďaly bylo nejprve nutno dosáhnout v redakci konsensu ohledně nápadu s akciovou společností (Hvížďala 2005). Když se to podařilo, tak Hvížďala a další (hlavních sedm privatizátorů byli: Hvížďala, Neff, Ševčík, Pacner, Komárek, Šabata, Pecháčková (Košková 2005)) dostali mandát a pak už se „to rozjelo“ (Hvížďala 2005). (...)

Nejdůležitější ale byla právníká kancelář Lederer – Zempliner, která mimo převodu připravila i různé krizové smlouvy (pronájem sálu atd.) pro krizovou variantu, kdyby SSM (SM) privatizátory násilím vyhnali z redakce. Poměrně složitá byla dohoda, jakou formu budou tyto podniky mít. Nakonec se privatizátoři dohodli na právní formě a.s. (poradili jim to právníci, v té době byla a.s. nejjednodušší co do procedury založení). Dne 27. 7. 1990 byla zakladatelskou smlouvou zřízena společnost MaF a.s. se základním jměním 195.000 Kčs.

---

³¹ Vildová M.: Privatizace Mladé fronty, bakalářská práce, Karlova univerzita, FHS, květen 2005

³² Tamtéž

³³ Jiráček J., Köpplová B.: Changes in the structure of Czech mass media, Karolinum Charles University Press, Praha 1996, ISBN 80-7066-549-1

Akcionáři bylo 65 osob, z nichž každý vlastnil tři nepřenosné akcie po 1000 Kčs. MaF založilo 64 píšících redaktorů a jedna sekretářka redakce, zúčastnit se nemohlo 14 sekretářek a 12 redaktorů (kteří byli na odchodu do důchodu, ve výpovědní lhůtě nebo měli termínovaný pracovní poměr) (Ještě k privatizaci Mladé..., 2001). Třetinovými akcionáři se stali ještě právník kanceláře Lederer-Zempliner (Pecháčková, 1998), jejich ekonom Zempliner a ředitel Frčka – byla to vlastně forma honoráře, na který redaktori tehdy neměli peníze. Zakladatelé složili každý 3000 Kčs (což tehdy byla dosti velká částka a mnozí si na to museli půjčovat) (Pecháčková, 1998) a dostali za to pruh papíru – potvrzení, že z toho jednou bude akcie.³⁴

1. září 1990 se mění název Mladá fronta na Mladá fronta DNES a vydavatelem se stává akciová společnost MaF.³⁵

Společnost MaF vydávala Mladou Frontu DNES jen do začátku roku 1992. Již v roce 1991 probíhala mezi akciovou společností MaF a zahraničním partnerem jednání, která se zaměřovala na založení společného podniku se zahraniční účastí s francouzskou firmou Socpresse (součást mediální skupiny Hersant), jehož předmětem činnosti by bylo vydávání deníku Mladá fronta DNES.³⁶ Francouzsko-česká společnost MaFra, a.s. vznikla k 31. 1. 1992.³⁷

V roce 1994 došlo ke změně zahraničního partnera a.s. MaFra, francouzskou část nahradil německý partner Pheinische-Bergische Druckerei und Verlagsgesellschaft GmbH.³⁸

2.2 Kritika privatizace MF Dnes

Privatizaci Mladé fronty provází mnoho kritik, které jsou většinou velice negativní. O tom, jak český tisk byl „legálně ukraden“ vzniklo nemálo publikací a pamfletů (např. Bořivoj Čelovský: Konec českého tisku).

„Jedním z nejostřejších kritiků privatizace MF i privatizace jako celku je český odborník na kapitálové trhy žijící v Londýně, pan František Nepil. Nepil argumentuje tím, že z majetko-právního hlediska byly věci jako seznam předplatitelů, pozice deníku na trhu, jeho renomé a „goodwill“ MF jako celek (tedy veškerý nehmotný majetek, který právě privatizátoři převzali od státu) státním majetkem, který odhaduje „na nejméně 2 miliardy korun v dnešních penězích. V Británii by takový převod státního majetku šel okamžitě před soud, majetek by

³⁴ Vildová M.: Privatizace Mladé fronty, bakalářská práce, Karlova univerzita, FHS, květen 2005

³⁵ ČTK; Chronologie MFD, 17. 11. 1998 (dokument zasláný redakci Mladé fronty Dnes v Praze v říjnu 2009)

³⁶ Hořec, Jaromír: Generace 45, Praha, Riopress, 1997, ISBN 80-85611-42-2, s. 210

³⁷ Hořec, Jaromír: Generace 45, Praha, Riopress, 1997, ISBN 80-85611-42-2, s. 210

³⁸ Hořec, Jaromír: Generace 45, Praha, Riopress, 1997, ISBN 80-85611-42-2, s. 210

byl státu navrácen a následovaly by tvrdé tresty - odhaduji asi 15 až 20 let vězení“ (Nepil 2004). Nepil dále tvrdí, že v roce 1990 mělo Československo dostačující zákony „proti rozkrádání státního majetku“ (Nepil 2004). Celou privatizaci státního majetku považuje pan Nepil za „ztrátu kapitálu pro české občany v hodnotě minimálně 6000 miliard korun. Ztrátu ekonomického růstu odhaduji na nejméně jedno procento ročně“ (Nepil 2004).³⁹

Dokonce i první šéfredaktor MF Jaromír Hořec se k privatizaci staví velice negativně:

„Jak bude jednou nazvána generace, která „zprivatizovala“ Mladou frontu, přispěla k zničení jejího vydavatelského komplexu a stala se společností milionářů? Smějí se do očí všem, kteří si mysleli, že po listopadu 1989 budou opět vládnout pravda a spravedlnost. A slušnost.“⁴⁰

V říjnu roku 1998 se konalo jednání Ústředního výkonného výboru ČSSD v Hradci Králové, kde tehdejší předseda vlády a ČSSD Miloš Zeman nevyločil možnost prověření privatizace Mladé fronty v rámci akce „čisté ruce“. Zeman se v souvislosti k této události odvolal na medializované pochybnosti o počátcích privatizace Mladé fronty.⁴¹

2.3 Čtenost a čtenářská základna Mladé fronty DNES

Deník Mladá fronta Dnes je v této době nejčtenějším seriózním deníkem na českém trhu. Její vydání si denně přečte přes milion čtenářů. (viz příloha č. 7)

Jak zjistil výzkum sledovanosti médií (tzv. Media Projekt), typický čtenář Mladé fronty je vzdělaný, pochází z vyšších či nejvyšších socioekonomických skupin. Mnohdy také zastává vedoucí postavení a má rozhodovací pravomoc. Mladou frontu rovněž hojně čtou podnikatelé.⁴²

Čtenáře Mladé fronty DNES lze charakterizovat na základě těchto ukazatelů:

---

³⁹ Vildová M.: Privatizace Mladé fronty, bakalářská práce, Karlova univerzita, FHS, květen 2005

⁴⁰ Hořec, Jaromír: Generace Nadoraz, Praha, Česká expedice a Riopress, 1998, ISBN 80-86221-01-6, s. 80

⁴¹ ČTK; Chronologie MFD, 17.11.1998 (dokument zasláný redakcí Mladé fronty Dnes v Praze v říjnu 2009)

⁴² Mafra; http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090922_TVE_D0912.PDF

1. **Věková struktura** – typický čtenář Mladé fronty Dnes je od 30 do 59 let, tj. v produktivním věku.⁴³ (viz příloha č. 8)
2. **Stupeň vzdělání** - mezi pravidelnými čtenáři MF Dnes jsou oproti celé populaci ČR více zastoupeni lidé s vyšším vzděláním. Podíl absolventů středních škol je mezi čtenáři 1,5x vyšší než v celé populaci, podíl absolventů VŠ a univerzit je 2,6x vyšší.⁴⁴ (viz příloha č. 9)
3. **Čistý příjem** domácností čtenářů MF Dnes je vyšší oproti čistému příjmu domácností v populaci. Nejvíce čtenářů oslovuje Mladá fronta Dnes mezi skupinou nad 30 000 korun měsíčně.⁴⁵ (viz příloha č. 10)

Mladá fronta Dnes navíc každý den vychází se 14 regionálními přílohami. (viz příloha č. 11)

3. Süddeutsche Zeitung

3.1 Dějiny německého tisku

Po druhé světové válce až do založení BRD (*Bundesrepublik Deutschland*) a DDR (*Deutsche Demokratische Republik*) v roce 1949 působili na německá média spojenci, tedy vítězné státy. Média plnila především funkci „znovuvzdělávací“ („Reeducation“). Měla za úkol převychovat Němce tak, aby v nich potlačila nacionalistické a rasistické ideje a myšlenky nadřazenosti vůči ostatním státům. Tato jednotka spojenců se však rozpadla, když se vytratil boj proti společnému nepříteli. V Evropě spadla tzv. železná opona, jak jí jako první nazval Winston Churchill a započala tak „studená válka“. Čtyři roky po skončení války si tedy spojenci rozdělili Německo na východní a západní část a média se v obou částech Německa vyvíjela již zcela odlišně.⁴⁶

Tyto 4 roky po skončení války byly v oboru médií označovány jako „licenční politika“ („lizenzpolitik“). Licence byly povolovány pouze osobám, které nebyli pošpiněni minulostí, to znamenalo, že nebyli členy NSDAP nebo nevydávali či nepracovali v médiích za dob Hitlera. Média v té době nebyla svobodná, nýbrž zde existovala cenzura, kterou prováděli spojenci.

---

⁴³ Mafra; http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090922_TVE_D0912.PDF

⁴⁴ Mafra; http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090922_TVE_D0912.PDF, s.9

⁴⁵ Mafra; http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090922_TVE_D0912.PDF, s.13

⁴⁶ Tonnemacher J.: Kommunikationspolitik in Deutschland, UVK Verlagsgesellschaft mbH, Konstanz 2003, ISBN 3.8252-2416-3, s. 33

Licenční politika byla zrušena v září 1949 a následně poté vzniklo v BRD více než 160 novinových titulů a na 500 nových mediálních orgánů. V následujících letech široká nabídka titulů vyvolala na mediálním trhu tvrdou konkurenci, která vyústila v krach některých z nich. V roce 1954 existovalo v BRD 225 redakcí („publizistische Einheiten“). V tomto roce se také začíná tisk v BRD statisticky sledovat a měřit.⁴⁷

3.1.1 Struktura tisku v SRN

Podle Pürera a Raabeho se rozlišují tři fáze formování tiskového systému v SRN:⁴⁸

1. fáze budování systému, která po zrušení licenční povinnosti přetrvala až do roku 1954
Tato fáze byla charakteristická již výše zmíněnou licenční politikou. Vznikaly především malá krajská periodika (tzv.Heimatzeitung) a místní tisk. Také se však založily i důležité a úspěšné novinové tituly jako Frankfurter Allgemeine Zeitung, Kölner Stadtanzeiger nebo právě Süddeutsche Zeitung.

Podle statistiky W.J.Schütze bylo na konci této fáze, tedy v roce 1954 v BRD 225 samostatných deníků, které měly 1500 vydání, a vydávalo jich 624 vydavatelství.⁴⁹

2. fáze koncentrace tisku od roku 1954 do roku 1976

V této fázi se vyskytli 3 způsoby koncentrace:

- A. Koncentrace periodik – zmenšuje se počet periodik a redakčních vydání
- B. Koncentrace vydavatelství - zmenšuje se počet vydavatelství novin a časopisů.
Fúzemi vznikají tzv. Medien-Multis (mediální obři), kteří působí ve sféře elektronických médií
- C. Koncentrace nákladů – rostoucí sjednocení podílu nákladů jednoho typu novin nebo časopisu v jednom nebo několika vydavatelstvích⁵⁰

3. fáze konsolidace tisku SRN od roku 1976 do roku 1985. Po nich následující roky 1985 až 1990 se nazývají lety před znovusjednocením.

Toto období se vyznačuje jako období vzestupu počtu novinových vydání, počet vydavatelství však i nadále klesal.

---

⁴⁷ Tonnemacher J.: Kommunikationspolitik in Deutschland, UVK Verlagsgesellschaft mbH, Konstanz 2003, ISBN 3.8252-2416-3, s. 33

⁴⁸ Pürer H., Raabe J.: Medien in Deutschland Band 1 Presse, UVK Verlagsgesellschaft mbH, Konstanz 1996

⁴⁹ Serafínová D.: Dejiny svetového novinárstva IV., Dejiny nemeckého novinárstva; Univerzita Komenského Bratislava, 1999, ISBN 80-223-1271-1, s. 99

⁵⁰ Serafínová D.: Dejiny svetového novinárstva IV., Dejiny nemeckého novinárstva; Univerzita Komenského Bratislava, 1999, ISBN 80-223-1271-1, s. 100

Süddeutsche Zeitung vydávalo vydavatelství **Verlagsgruppe Süddeutsche Verlag**, které mělo podíly v Donau-Kurier v Ingolstadte. Denně celkové náklady dosahovaly počtu 499 000 výtisků, což představovalo tržový podíl 2,37%. Dále mělo podíly v Mediengesellschaft der Bayerischen Tageszeitungen, v APF a produkovalo videotexty a teletexty.⁵¹

3.2 Süddeutsche Zeitung

Do zbídačeného stavu země po druhé světové válce vzniká Süddeutsche Zeitung. Je to první deník, který začal vycházet v Američany vojensky obsazeném Bavorsku (redakce deníku sídlila a sídlí v Mnichově). Po získání licence od amerických okupačních úřadů vyšlo první vydání pod názvem **Süddeutsche Zeitung. Nachrichten aus Politik, Kultur, Wirtschaft und Sport** (Zprávy z politiky, kultury, hospodářství a sportu) 6. října 1945⁵² (viz příloha č. 15). Mezi jeho zakladatelé patří August Schwingenstein, Edmund Goldschagg a Dr. Franz Josef Schöningh. Noviny vycházely nejprve jednou, později třikrát týdně a to kvůli nedostatku papíru. Až od roku 1948 začaly vycházet každý pracovní den.⁵³

3.2 Charakteristika čtenáře deníku Süddeutsche Zeitung

Deník Süddeutsche Zeitung patří v Německu mezi seriózní deníky. Podle toho se také charakterizuje typický čtenář tohoto listu. Čtenářskou základnu SZ lze definovat podle následujících ukazatelů:

1. **Věková kategorie 20-49 let** – 53% (tj. 620.000) z celkového počtu čtenářů SZ (1,160.000) se nachází v této věkové kategorii. Poměr této věkové skupiny k celkovému počtu obyvatelstva v Německu (64,820.000) je 47%.⁵⁴ (viz příloha č. 12).
2. **Stupeň vzdělání** – 60% (tj. 690.000) čtenářů SZ má vyšší stupeň vzdělání (tzn. maturita, vyšší odborná škola, univerzita), zatímco v celonárodním měřítku tvoří tato skupina 20% z celkového počtu obyvatel v Německu.⁵⁵ (viz příloha č. 12)

---

⁵¹ Serafinová D.: Dejiny svetového novinárstva IV., Dejiny nemeckého novinárstva; Univerzita Komenského Bratislava, 1999, ISBN 80-223-1271-1, s. 104

⁵² Reichlová J.: Obraz Čechů a České republiky v německém deníku Süddeutsche Zeitung v roce 1998; bakalářský esej, Univerzita Karlova v Praze, 2002, s. 33

⁵³ Tamtéž (s. 34)

⁵⁴ Materiály zaslané v říjnu 2009 redakcí Süddeutsche Zeitung: „Argumente, Marktforschung August 2009“, vydal Süddeutsche Zeitung GmbH, srpen 2009

⁵⁵ tamtéž

3. **Vyšší příjem** – 50% (tj. 580.000) z celkového počtu čtenářů SZ je z domácnosti, která vydělává měsíčně více než 3.000 euro čisté mzdy. V celonárodním měřítku zaujímá tato skupina 24% z celkového počtu obyvatelstva Německa.⁵⁶ (viz příloha č. 12)
4. **Řídící postavení v zaměstnání** – 25% (tj. 290.000) čtenářů SZ zaujímá vedoucí postavení v zaměstnání (tzn. manažeři podniků, vedoucí a kvalifikovaní pracovníci, podnikatelé, svobodná povolání, úředníci na vyšších postech). Z celkového počtu obyvatel Německa dosahuje tato skupina 8%.⁵⁷ (viz Příloha č. 12)

Deník Süddeutsche Zeitung má i svou internetovou odnož www.sueddeutsche.de. Jen 15% denních čtenářů tištěné podoby deníku pročítá také jeho internetovou odnož. To znamená, že 18% čtenářů (z celkového počtu 1,120.000) sueddeutsche.de čte rovněž deník SZ. (viz příloha č. 14).

Výše uvedenou studii a poznatky charakteristik typického čtenáře SZ lze shrnout, že čtenář se nachází v mladém a středním věku, dosahuje vyššího stupně vzdělání, díky kterému zastává důležité a vedoucí pozice a funkce ve svém zaměstnání. Jeho čistý příjem je v porovnání s německými poměry nadprůměrný. Tento čtenář si rovněž potrpí na luxusnější a kvalitní produkty. Tyto uvedené skutečnosti tedy určují charakter zpravodajství, jeho obsah, kladou důraz na ekonomiku a vylučují extremismus ve všech jeho formách.⁵⁸

3.2 Mediální trh v Německu a Süddeutsche Zeitung

Süddeutsche Zeitung patří mezi nejčtenější deníky na německém trhu. Vydání deníku Süddeutsche Zeitung se prodá denně více než 442.000 exemplářů. Tímto počtem zasahuje deník až 1,16 milionů čtenářů. Za SZ stojí na druhém místě Frankfurter Allgemeine s 880.000 čtenáři. Třetí pomyslnou příčku obsadil deník Die Welt s 640.000 čtenáři. Čtenářská obec o velikosti 450.000 čtenářů si denně přečte Handelsblatt a stupnici uzavírají Financial Times s 310.000 čtenáři.⁵⁹

---

⁵⁶ tamtéž

⁵⁷ tamtéž

⁵⁸ Reichlová J.: Obraz Čechů a České republiky v německém deníku Süddeutsche Zeitung v roce 1998; bakalářský esej, Univerzita Karlova v Praze, 2002, s. 37

⁵⁹ Materiály zaslané v říjnu 2009 redakcí Süddeutsche Zeitung: „Argumente, Marktforschung August 2009“, vydal Süddeutsche Zeitung GmbH, srpen 2009

4. Zařazení výzkumného tématu do mediálního kontextu

4.1 Co je obsahem zpráv?

Masová média nám nabízejí mnohačetné mediální obsahy, jež příjemci vnímají rozdílně a přisuzují jim velmi rozdílný význam a velmi rozdílné role. Mezi těmito všemi typy obsahů má zcela zvláštní postavení zpravodajství, které nabízí informace, jež by měly být pro příjemce důležité, užitečné – nebo alespoň zajímavé.⁶⁰

Výzkumná analýza v této bakalářské práci se bude týkat především článků ze zpravodajské relace.

Zprávy jsou považovány za jednu z důležitých „funkcí“ komunikace. Zprávy nám mají pomáhat orientovat se ve světě, zvažovat naše možnosti v dalším životě, pomáhat nám rozhodovat se v roli voličů a podobně. Uživatelé zpráv považují obsah za věrohodný, jelikož věří, že média jsou skutečně schopna nabídnout to, co je důležité, významné, pro příjemce relevantní.⁶¹

Podle mediálního teoretika Johna Hartleye jsou zprávy děleny do 6- ti základních skupin témat, o kterých nejčastěji referují:⁶²

1. Politika
2. Ekonomika
3. Zahraniční zprávy
4. Domácí zprávy
5. Příležitostné zprávy
6. Sport

Naše výzkumné téma, tedy ekonomická recese, lze jednoznačně zařadit především do témat ekonomických. Ta jsou popisována jako témata spojená s podniky, jejich prezentací na veřejnosti, číslu popisující jejich business a managementem. Dále jsou to témata státního charakteru, kde stát skýtá statistický model ekonomiky definovaný číslu jako inflace, ceny, nezaměstnanost, import a export.

Přestože Hartley definuje zahraniční zprávy především jako katastrofy a války, v mém výzkumu budou zahraniční témata také velice častá. Ekonomická recese vznikla v USA a

---

⁶⁰ Trampota T.: Zpravodajství; Portál, s.r.o., Praha 2006; ISBN 80-7367-096-8; s. 38

⁶¹ Tamtéž, s. 24

⁶² Hartley J.: Understanding news, Routledge, Taylor and Francis Group, 2001, ISBN 0-415-039339, s. 38 - 39

díky globalizaci se stala celosvětově ovlivňující událostí. Díky tomu, jaké její důsledky se projevují v zahraničí, můžeme předpovídat, jaký bude budoucí vývoj u nás.

Ekonomická témata jsou úzce napojena na témata politická (charakteristický je proces „decision making“, tedy proces rozhodovací) a ani výzkumné téma této práce se jim tedy nevyhne.

U výzkumu této bakalářské práce můžeme z celého souboru nejčastějších témat zpravodajství podle Hartley téměř s jistotou vyloučit pouze zprávy se sportovní tematikou.

4.2 Diverzita zpravodajství

Podle Ireny Reifové (2004) je jedním z normativních požadavků uplatňovaných společností na jednání médií vyplývajících z teorie sociální odpovědnosti médií **diverzita zpravodajství**. Ta vychází z představy, že by zpravodajství mělo zprostředkovávat adresátům rozličné a nediskriminující spektrum názorů, představ a přesvědčení o sociálním světě, stejně jako témat v tak bohaté šíři, v jaké jsou reprezentovány ve společnosti. Média by v rámci požadavku diverzity zpravodajství neměla opomíjet žádný, byť i menšinový pohled na sociální realitu. W.Hoffmann – Riem identifikoval ve vztahu k médiím čtyři hlavní dimenze diverzity (různorodosti):⁶³

- a) různorodost formátů a témat (vztahující se k rozdílným funkcím médií)
- b) různorodost obsahů (ve vztahu k mínění a tématům informací a zpráv)
- c) různorodost jednotlivců a skupin (ve vztahu k přístupu i reprezentaci)
- d) různorodost geografického pokrytí a relevance

Z tohoto hlediska různorodosti zpráv můžeme naše téma zařadit především mezi geografickou různorodost, jelikož zkoumáme český i německý tisk. Přestože jsou obě země sousední a mají mnoho společného, v mnoha ohledech se navzájem liší. Jako malý příklad zde poslouží i velikost mediálního trhu a potenciálních čtenářů, který vychází z počtu obyvatel obou zemí (Česká republika 10 milionů, Německo přes 82 milionů obyvatel).

Podle Denise McQuaila mohou média přispívat k vlastní diverzitě třemi základními způsoby:⁶⁴

1. reflektováním rozdílů ve společnosti

---

⁶³ Reifová I.: Slovník mediální komunikace, Portál, s.r.o., Praha 2004; ISBN 80-7178-926-7, s. 49

⁶⁴ McQuail D.: Úvod do teorie masové komunikace, Portál 2009, ISBN 978-80-7367-574-5

2. poskytováním přístupů rozdílným názorům
3. poskytování široké škály výběru

Selekce zpráv je úzce spojena s osobou zpravodaje, redaktora či editora (tzv. gatekeeper). Při zkoumání zpravodajské produkce se stávají předmětem odborného zájmu také konkrétní rozhodovací procesy konkrétních lidí pracujících v médiích a motivy, jež je k rozhodnutí vedou.⁶⁵

Výběr událostí ovlivňují také interpersonální vztahy v mediální organizaci, hierarchické vztahy podřízenosti a nadřízenosti, pracovní zvyky, mediální rutiny a nepsaná pravidla při sběru a zpracování událostí, vliv vlastníků a politických tlaků na mediální organizaci či vlivy dané ekonomickým prostředím, v němž daná mediální organizace funguje.⁶⁶

Výzkumné téma lze dále definovat zpravodajskými hodnotami (news values), tedy to, co dělá zprávu zprávou (zpráva se nenachází, ale vytváří)⁶⁷ Ze dvanácti zpravodajských hodnot, ke kterým dospěli badatelé Galtung a Rugová se naše výzkumné téma vyznačuje především následujícími třemi hodnotami:⁶⁸

Nepředvídatelnost (unexpectedness) – krize v reálných ekonomikách světa je rarita, alespoň v takto velkém rozsahu. Vzhledem k tomu, že srovnatelná krize proběhla naposledy ve 30. letech minulého století, nemáme zkušenosti s odhadováním budoucnosti.

Kontinuita (continuity) – téma recese se v médiích vyskytuje často a zajišťuje tím opakování a navazování událostí v dalších dnech (tzv. running story).

Kompozice (composition) – spojení důležitých událostí s dalšími tématy či otázkami (někdy menšího významu). Jako příklad zde slouží krach jedné z největších automobilek světa General Motors, což byla významná informace, kterou zveřejňovaly média na celém světě. Na něj pak navázala témata další, většinou domácího charakteru (jaký to bude mít dopad na Volkswagen, vlastníka Škoda Auto?).

V mé práci jsem se zaměřila na články, které se věnovaly ekonomické krizi a jejím dopadům. Účelem bylo především zjistit, jakou váhu přikládaly krizi média u nás a v Německu.

---

⁶⁵ Whitney Ch., Becker L.: „Keeping the Gates“ for Gatekeepers: The Effects of Wire News, book: Proffess D., McCombs M: Agenda Setting, Lawrence Erlbaum Associates, Inc., New Jersey 1991, ISBN 0-8058-0841-8, s. 229

⁶⁶ Reifová I.: Slovník mediální komunikace, Portál, s.r.o., Praha 2004; ISBN 80-7178-926-7, s. 61

⁶⁷ Fowler R.: Language in the news, Discourse and Ideology in the Press; Routledge, London 2001, ISBN 0-415-01419-0, s. 13

⁶⁸ Hartley J.: Understanding news, Routledge, Taylor and Francis Group, 2001, ISBN 0-415-039339, s. 76-78

5. Výzkumný proces

5.1 Definice metody výzkumu

Použitou metodou výzkumu v této bakalářské práci je kvantitativní obsahová analýza, která si klade za cíl objasnit rozdílnost prezentací ekonomické recese v německém a českém tisku. Důvod výběru této metody je její objektivnost ze strany výzkumníka (neboli kódovače) a systematická a jasnost při sestavování výsledků.

„Obsahová analýza je kvantitativní výzkumnou metodou pro systematický a intersubjektivně ověřitelný popis komunikačních obsahů, vycházejících z vědecky podloženého kladení otázek.“⁶⁹

Nevýhodou této analýzy může být subjektivní přístup kódovače, pokud se jedná například o hlavní téma zkoumaného článku (jak tomu je i v tomto případě). Zde hrozí riziko špatného odhadnutí.

5.2 Výzkumné téma a cíl

Komparace prezentace světové ekonomické krize v německých a českých médiích.

Základním výzkumným záměrem bylo zpracovat komplexní kvantitativní analýzu témat, aktérů, mluvčích, zdrojů a hodnocení a podílu tematiky o ekonomické krizi v MF Dnes a Süddeutsche Zeitung.⁷⁰ (zaměření se na rozdíly v pojetí krize v obou zemích).

5.3 Operacionalizace

Název výzkumu

Kvantitativní obsahová analýza příspěvků o ekonomické recesi v německém a českém deníku.

---

⁶⁹ Schulz W., Scherer H., Hagen L., Reifová I., Končelík J.: Analýza obsahu mediálního sdělení, Nakladatelství Karolinum, Univerzita Karlova v Praze, 2004, ISBN 80-246-0827-8, s. 30

⁷⁰ Schulz W., Scherer H., Hagen L., Reifová I., Končelík J.: Analýza obsahu mediálního sdělení, Nakladatelství Karolinum, Univerzita Karlova v Praze, 2004, ISBN 80-246-0827-8, s. 74

Klíčové otázky

Kolik prostoru a jakým tématům se věnovala masová média v Německu a v České republice při prezentování dopadů reálné krize na ekonomiku v říjnu a v listopadu 2008?

Podotázky⁷¹

1. Kolik článků o daném tématu jednotlivé deníky zveřejnily?
2. Který z deníků se věnoval této tématice více v jednotlivých měsících?
3. Jaký rozsah měly zkoumané články?
4. Jaké byly ústřední postavy ve zkoumaném vzorku?
5. Informovaly články o zkoumaném tématu pozitivně či negativně?
6. Která konkrétní témata se ve spojitosti s ekonomickou krizí v denících objevovala?

Hypotéza

Ekonomická recese se nejprve objevila v Německu, to způsobilo, že byl větší prostor této tématice věnován v německém tisku v porovnání s Českou republikou.

Výběrový soubor

Pro svou analýzu jsem si vybrala dva deníky, jeden český – Mladá fronta DNES a jeden německý - Süddeutsche Zeitung. Oba deníky mají na svých mediálních trzích významné postavení.

Časový úsek

1. 10. 2008 – 30. 11. 2008

Tyto dva deníky byly podrobeny analýze v říjnu a listopadu roku 2008. Logika mého časového výběru je zcela nasnadě a byla zde již zmíněna. Je to především zhoršování ekonomické situace států na celém světě, které bylo zapříčiněno tzv. "krachem století", tedy

---

⁷¹ Výběr podotázek byl inspirován především výzkumy v bakalářských a diplomových pracích jiných studentů na FSV:

Těšínský O.: Obraz soukromí českých politiků v českých celostátních denících na příkladu narození nemanželského syna premiéra Mirka Topolánka a místopředsdkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Lucie Talmanové; Kvantitativní analýza; bakalářská práce, Karlova univerzita v Praze, FSV, leden 2009

krachem jedné z největších investičních bank Lehman Brothers. Na přelomu září a října 2008 se problémy Spojených států přelévají do zemí jejich nejbližších obchodních partnerů (tedy i Německa) a tento vývoj se šíří „dominovým efektem“ i do České republiky. Následující měsíc listopad 2008 byl vybrán především kvůli volbám amerického prezidenta, které v listopadu 2008 proběhly. Finanční krize a z ní plynoucí krize v reálné ekonomice byla jedním z hlavních témat u obou amerických kandidátů na prezidenta v roce 2008, tedy u Obamy a McCaina.⁷²

Jelikož však výše popsany vybraný vzorek zůstává poměrně rozsáhlý, rozhodla jsem se analyzovat články jen z určitých dnů v týdnu a to vždy stejný den v obou denících. Zvolila jsem k tomu velice jednoduchý postup, kdy jsem si vybírala první týden pouze vydání z pondělí, středy a pátku a druhý týden úterní, čtvrteční a sobotní neboli víkendové, vydání. V tomto systému jsem pokračovala do konce listopadu.

Zkoumaný vzorek

Z těchto dvou deníků jsem si vybrala příspěvky neboli články, které byly umístěny na titulní straně deníků.

Kódovač

Michaela Kloudová

5.4 Kódovací kniha

Kódovací jednotka

Základní jednotku mé analýzy tvoří příspěvek neboli článek, který je umístěn na titulní stránce v jednotlivých zkoumaných denících, a popisuje finanční krizi nebo krizi v reálné ekonomice v průběhu měsíců října a listopadu 2008.

---

⁷² Jako důkaz lze zde použít i výzvu, kterou pronesl jeden z prezidentských kandidátů McCain, na pozastavení drahé předvolební kampaně kvůli nákladným dopadům krize na americkou ekonomiku v září 2008. Dále je vhodným důkazem i článek, který byl zveřejněn na www.idnes.cz dne 3.11.2008 pod názvem *Svět čeká od vítěze amerických voleb zázraky, Američané „jen“ vyřešení krize* (http://zpravy.idnes.cz/svet-ceka-od-viteze-americkych-voleb-zazraky-american-jen-vyreseni-krize-15i-kavarna.asp?c=A081103_145007_kavarna_bos)

„Objekt analýzy je tedy graficky ucelená a od ostatních obsahů zřetelně oddělená žurnalistická jednotka s nadpisem, případně samostatným obrazovým příspěvkem s textem, obrazový materiál k textovým příspěvkům se pokládá za součást příslušného textu.“⁷³

Výzkum se bude zcela soustředit na text.

Dále jsou to příspěvky, které se nějakým způsobem zmiňují o zkoumaném tématu, to znamená, že relevantní příspěvek zmiňuje, byť jen okrajově, ekonomicky pochopitelné téma vztahující se k finanční krizi.

Vyhledávání relevantních příspěvků (kóduji všechny příspěvky s následujícími informacemi):⁷⁴

- a. Informace o finanční krizi nebo krizi v reálné ekonomice v kterémkoliv státu
- b. Informace o dopadech této krize
- c. Informace o stanoviskách, názorech na krizi (záchrana, pomoc v krizi, ručení vlád)
- d. Informace o opatření proti krizi kteréhokoliv státu
- e. Informace o bankovních a jiných finančních institucích
- f. Informace o pracovních trzích, nezaměstnanosti
- g. Informace o burzách
- h. Informace o krizi v ekonomických odvětvích

Proměnné

Kódovací kniha obsahuje dva typy proměnných: *identifikační* (datum, médium, počet řádků) a *systematizující proměnné* (hlavní téma).⁷⁵

Hlavní téma příspěvku je definováno jako: téma, které je iniciátorem článku, případně dominantním tématem. Pokud se v rámci příspěvku vyskytuje více témat, je nutné vybrat hlavní téma příspěvku. Hlavním tématem příspěvku rozumíme téma, (a) jenž v příspěvku figuruje na prvním místě nebo (b) jemuž je věnována většinová pozornost (c) jediné téma, ve kterém ekonomická recese figuruje.⁷⁶

Datum

Proměnná A – označuje datum, kdy článek vyšel

---

⁷³ Schulz W., Scherer H., Hagen L., Reifová I., Končelík J.: Analýza obsahu mediálního sdělení, Nakladatelství Karolinum, Univerzita Karlova v Praze, 2004, ISBN 80-246-0827-8, s. 41

⁷⁴ Tamtéž

⁷⁵ Kaschetová G.: Reprezentace drogově závislých ve vybraných tištěných médiích, bakalářská práce, Karlova univerzita v Praze, 2009; s.22

⁷⁶ Tamtéž

Médium

Proměnná B – označuje deník, ve kterém příspěvek vyšel

- 1 – Mladá fronta Dnes
- 2 – Süddeutsche Zeitung

Rozsah příspěvků

Proměnná C – označuje rozsah příspěvků v řádcích

- 1 – menší než 20 řádků
- 2 – 20 až 50 řádků
- 3 – více než 50 řádků

Ústřední postava (o kom se mluví)

Proměnná D – kdo je v příspěvku nejvíce zmiňován

- 1 – vláda (stát)
- 2 – firmy (soukromý sektor)
- 3 – obyčejní lidé
- 4 – banky (finanční instituce)
- 5 – manažeři
- 6 - EU
- 7 – burzy (měna – kurz)
- 8 – ekonomika států

Postoje ke krizi

Proměnná E – jak se o krizi deníky vyjadřovaly

- 1 – tvrdý dopad
- 2 – klidný postoj

Hlavní téma příspěvku

Proměnná F – hlavní téma příspěvku je definováno výše

- 1 - opatření
- 11 – vládní opatření (vládní pomoc)
- 12 – bankovní opatření či jiné
- 13 – jiná opatření (jak lidé šetří firmy – pauza od produkce)

- 2 – zahraničí
- 21 – ekonomická krize v USA
- 22 – ekonomická krize v EU
- 23 – ekonomická krize v ostatních státech

- 3 – důsledky ekonomické recese
- 31 – ekonomičtí ukazatelé (nezaměstnanost, inflace, životní úroveň)

- 32 - krachy, bankroty, ztráty (odchod politických hráčů kvůli odpovědnosti za ztrátu v bance)
- 33 – ceny surovin a výrobků
- 34 – pohyby na burzách

6. Analýza získaných dat

Závěry své analýzy jsem seřadila a prezentovala v následujícím textu podle výše stanovených podotázek. Téměř u všech dosažených výsledků jsem pro úplnost a lepší přehlednost uvedla rovněž grafické zobrazení („obrázek za 1000 slov“).

6.1 Otázka č. 1: Kolik článků o daném tématu jednotlivé deníky zveřejnily

Ekonomickou recesi, jako výzkumné téma, jsem zkoumala celkem 26 dní. Začala jsem středou 1. října 2008 a můj poslední výzkumný den byla sobota 29. 11. 2008. Dne 17. listopadu kvůli státnímu svátku vydání MF Dnes nevyšlo.

Během těchto 25 dní, kdy jsem výzkum prováděla, informovala **MF Dnes** o krizi v reálné ekonomice a tématech s ní spojených celkem v **18 dnech**.

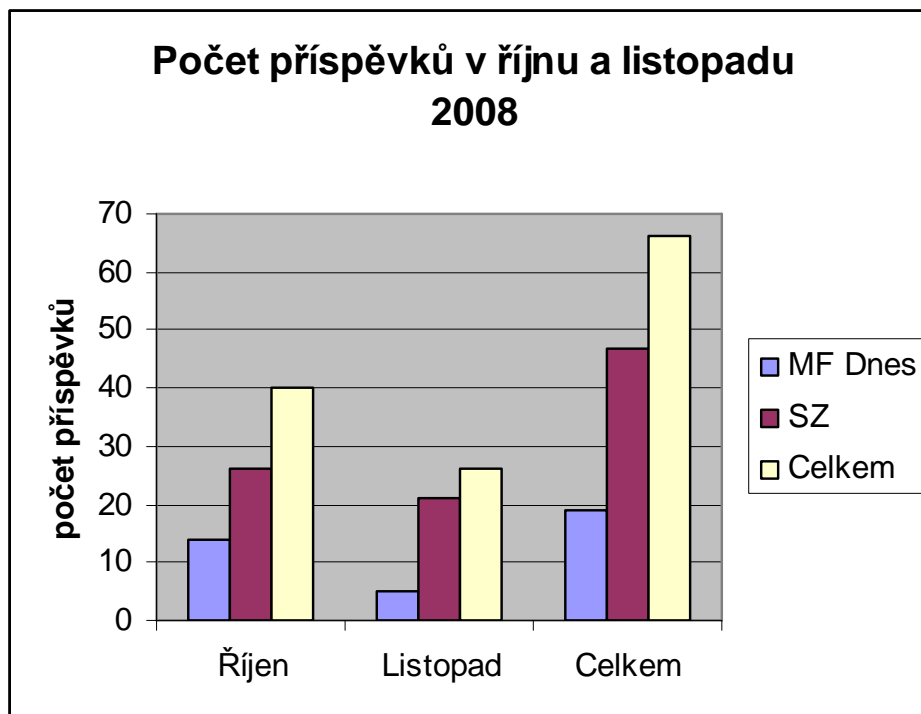
Süddeutsche Zeitung informovalo o zkoumaném tématu během 26 dní celkem ve všech zkoumaných **26 dnech**.

Na tomto místě považuji za vhodné podotknout, že velikost vydání stran obou deníků se výrazně liší. Süddeutsche Zeitung je v porovnání s MF Dnes větší:

Na výšku měří SZ 57,2 centimetrů, MF Dnes pouze 47 cm. Na šířku SZ 40 cm a MF Dnes 31,5 cm.

Od toho je tedy dále odvozen počet příspěvků, které jsou uvedeny v jednotlivých denících. Na titulní stranu SZ se zveřejní v průměru 4 rozsáhlejší příspěvky a 6 menších příspěvků plus známý článek *Das Streiflicht*, kdežto na titulní stranu MF Dnes jen průměrně 5 článků.

Graf č. 1 Počet článků ve zkoumaných denících v říjnu a listopadu 2008

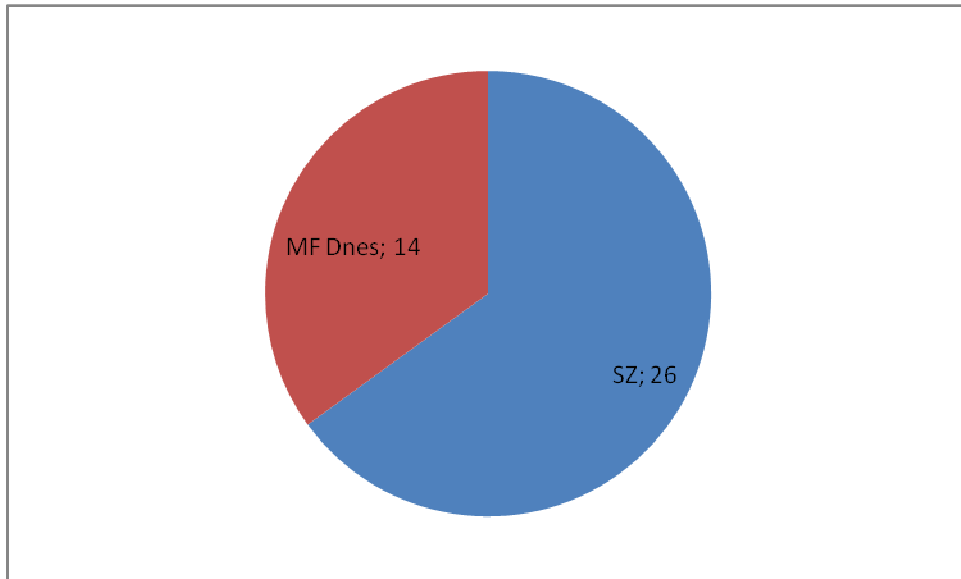

6.2 Otázka č. 2: Který z deníků se věnoval této tématice více v jednotlivých měsících?

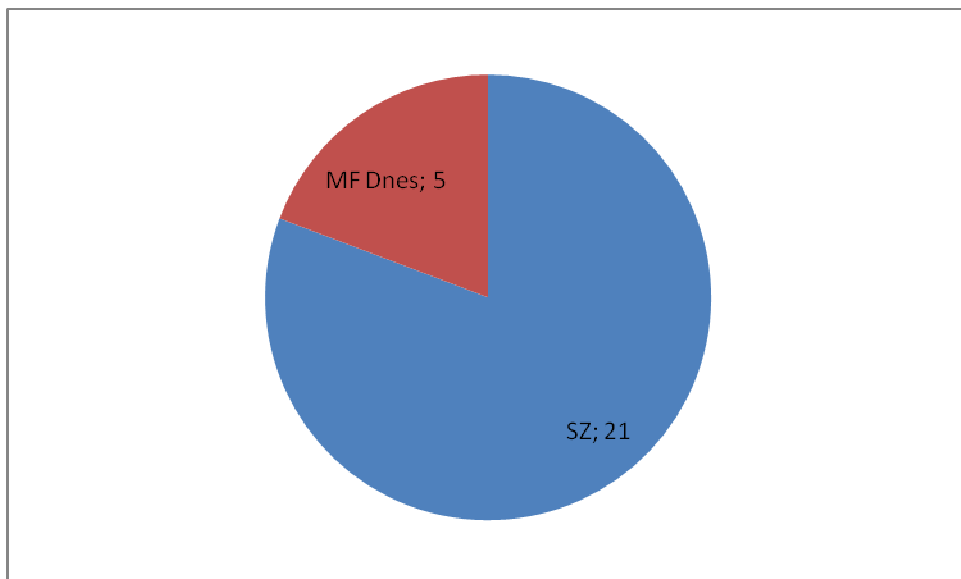
Český deník **MF Dnes** otiskl v měsíci **říjnu 14 článků** týkajících se ekonomické recese a v **listopadu článků 5**. Dohromady bylo tedy zveřejněno **19 článků, což tvoří 28,8% z celkových 66 článků**.

Německý deník **Süddeutsche Zeitung** informoval o ekonomické krizi na titulní straně ve **47 článcích, což tvoří 81,2% z celkového počtu otisknutých článků**.

Graf č. 2 Počet článků v SZ a MF Dnes v říjnu 2008

Graf č. 3 Počet článků v SZ a MF Dnes v listopadu 2008

Komentář k graf č.2 a grafu č. 3

V měsíci **říjnu** bylo otištěno celkem **40 článků**. **Süddeutsche Zeitung** vyprodukovaly **65%** z celkového počtu článků, v absolutních číslech to vychází 26 příspěvků.

Mladá fronta Dnes vydala téměř o polovinu méně článků než SZ. Bylo jich celkem **14**, což představuje **35%** z celkového počtu otištěných článků v měsíci říjnu.

V **listopadu** bylo zveřejněno o 14 článků méně v porovnání s měsícem říjnem, tzn. celkem **26** (stejný počet článků byl otištěn pouze v SZ jen za měsíc říjen).

Pouze **5 příspěvků otiskla MF Dnes**, což znamenalo **19%** z článků v listopadu.

SZ vydaly **21 článků**, takže v porovnání s veškerými otištěnými články v listopadu to bylo **81%**.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že více prostoru příspěvkům o ekonomické krizi na titulní stránce poskytl v obou sledovaných měsících říjen, listopad 2008 německý deník Süddeutsche Zeitung.

Tabulka č. 2 Příspěvky v SZ a MF Dnes ve zkoumaném období říjen a listopad 2008

Měsíc	MF Dnes	%	Süddeutsche Zeitung	%	Celkem
Říjen	14	35	26	65	40
Listopad	5	19	21	81	26
Celkem	19	28,8	47	71,2	66

6.3 Otázka č. 3: Jaký rozsah měly zkoumané články?

U zkoumaného vzorku jsem se také zaměřila na počet řádků v příspěvku. Výše v textu jsem již uvedla, že velikost vydání v centimetrech se u obou zkoumaných deníků liší. Velikost řádků je však téměř podobná a jeden řádek v SZ měří 5,8 cm a v MF Dnes 4,4 cm.

Počet řádku jsem si rozdělila do tří skupin:

1. 1 až 20 řádků

Z celkového počtu zkoumaného vzorku, tedy 66 příspěvků na titulních stránkách deníků, je **14 článků v rozmezích od 1 do 20 řádků.**

2. 20 až 50 řádků

V rozmezí 20 až 50 řádků se nachází 17 článků z celkového počtu zkoumaného vzorku v obou denících.

3. Nad 50 řádků

Počet příspěvků, které obsahovaly více než **50 řádků, se rovná číslu 35.**

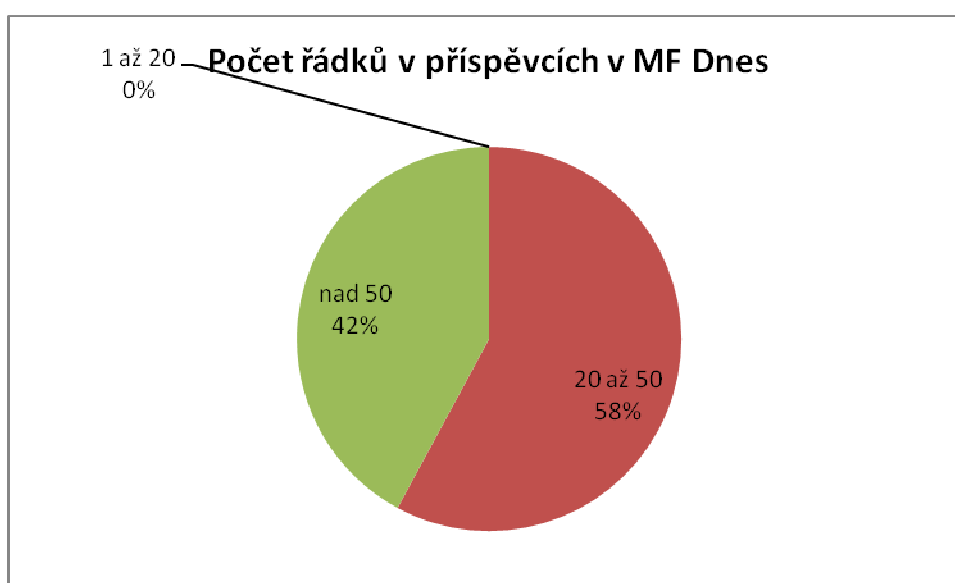
MF Dnes

Na titulní straně deníku MF Dnes ve zkoumaném období se v první skupině, to znamená mezi články, které byly rozsáhlé od 1 do 20 řádků, nebyl otištěn ani jeden.

Příspěvků v rozsahu od **20 do 50 řádků** se na titulní straně tohoto deníku objevilo **11**.

Třetí skupinou článků, které obsahují **více než 50 řádků** textu, se otisklo celkem **8 příspěvků**.

Graf č. 3 Počet řádků v příspěvcích v MF Dnes

Süddeutsche Zeitung

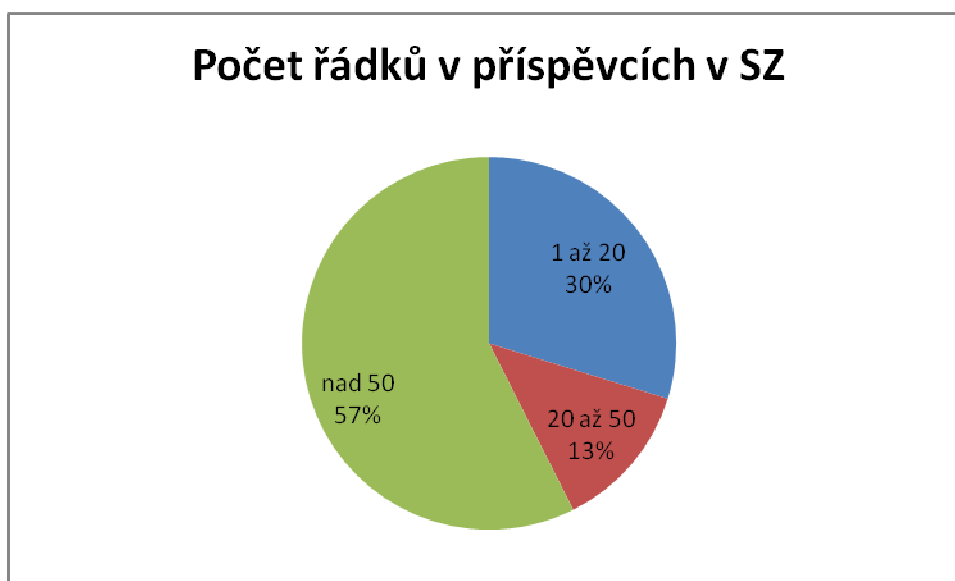
Na titulních stránkách tohoto deníku se dle mého prvotního pohledu vyskytovaly články velice dlouhé. Avšak deník má také ve zvyku uvádět na své titulní straně náznaky, o čem aktuální vydání bude. Proto se zde také často vyskytují řádkově málo rozsáhlé články, které odkazují na ekonomickou recesi, a jenž jsou dále rozvedeny v dalších sekcích deníku.

Proto do první skupiny článků, které svým rozsahem dosahují **maximálně 20 řádků**, se v SZ vyskytlo celkem **14 příspěvků**.

Druhá skupina je na stránkách SZ nejméně početná a obsahuje pouze **6 příspěvků**, které mají rozpětí od **20 do 50 řádků**.

Naproti tomu článků, které obsahují **více než 50 řádků**, se nachází na titulní stránce nejvíce, celkem **27 kusů**.

Graf č. 4 Počet řádků v příspěvcích v SZ

Shrnutí

Rozdíly mezi oběma deníky v šíři článků jsou velice patrné. Süddeutsche Zeitung si zakládá na obsáhlých člancích, které jdou do hloubky problému již na první stránce vydání a také dbá na zdůraznění a představení důležitých témat v celém vydání. Z toho pramení nejvyšší počet rozsáhlých článků a článků pouze představujících a uvádějících do tématu. Kdežto druhá skupina, články se střední obsáhlostí, se na titulní stránce objevuje nejméně.

Rozdílnou žurnalistickou metodu v objemnosti článků můžeme zřetelně pozorovat u českého deníku. V první skupině nejméně rozsáhlých článků nenajdeme v našem pozorovaném období ani jeden příspěvek. Avšak druhé skupina článků, které se pohybují od 20 do 50 řádků, je největší počet.

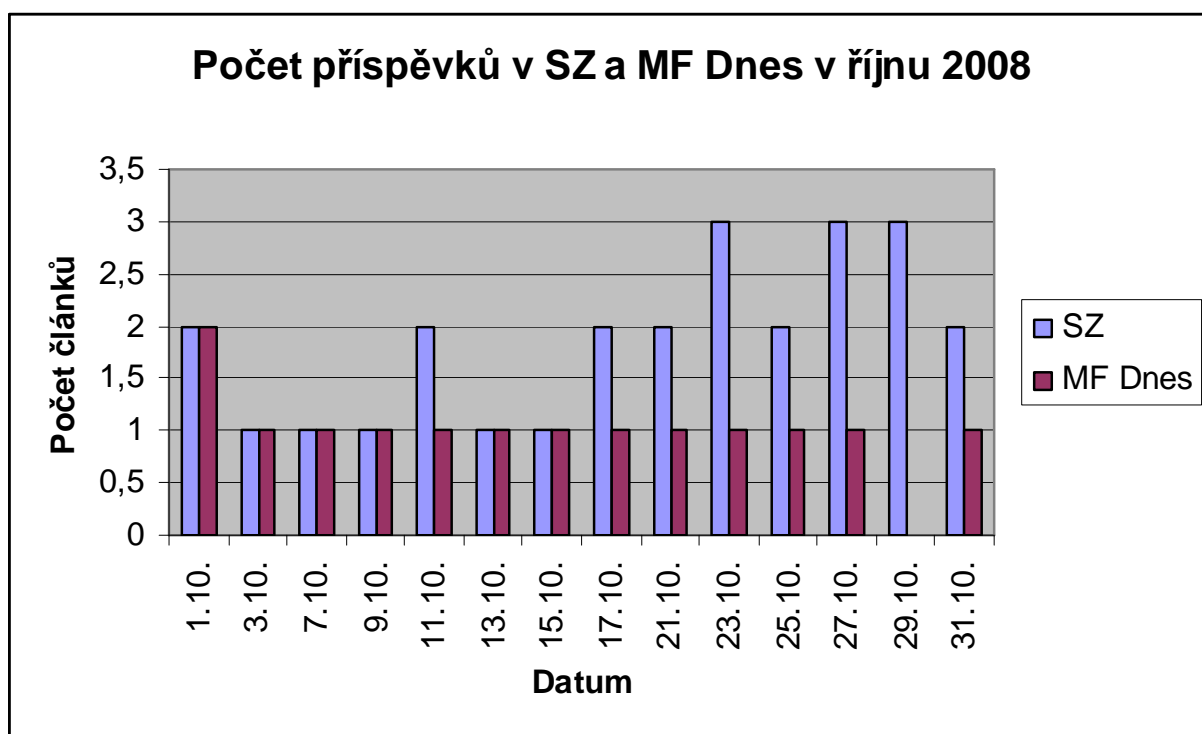
Vzhledem k výšce a šířce obou deníků, lze také zřetelně pozorovat rozdílnost mezi SZ a MF Dnes u třetí skupiny článků, které obsahují více než 50 řádků. V MF Dnes tato skupina obsahovala největší počet článků.

6.4 Otázka č. 4: Kdy o zkoumaném tématu zveřejnily deníky nejvíce příspěvků

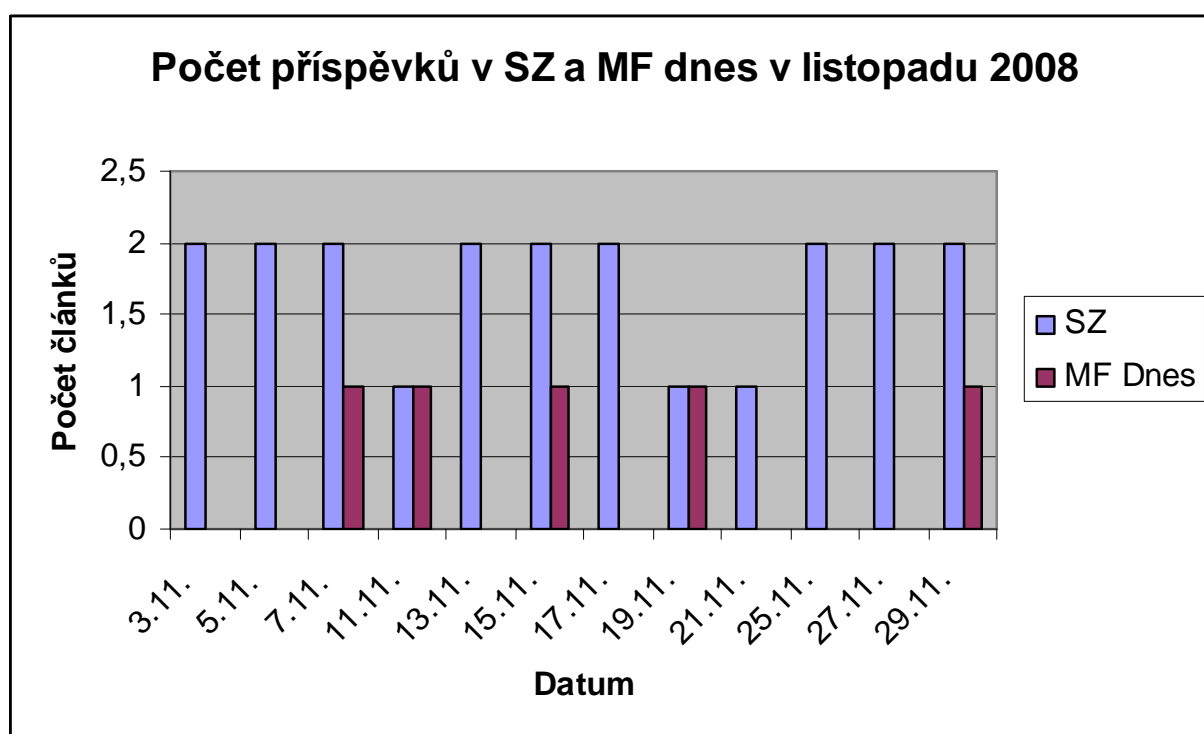
Tato analýza měla potvrdit nebo vyvrátit mou teorii, že se finanční krize dotkla téměř okamžitě Německa a s delším zpožděním přišla i do České republiky. Již z předchozích výzkumů bylo patrné, že se německý deník potýkal s tématem ekonomické krize ve výzkumných měsících mnohem častěji než deník český.

Z následujících grafů a tabulek je rovněž zřejmé, že se tato hypotéza potvrdila.

Graf č. 5 Počet příspěvků v SZ a MF Dnes v říjnu 2008

Graf č. 6 Počet příspěvků v SZ a MF Dnes v listopadu 2008

Komentáře ke grafu č. 5 a 6

Z grafu č. 5 lze sledovat tendenci stejného množství článků u deníku MF Dnes. Naopak u SZ jsou velice zřetelné výkyvy především na konci měsíce. Na konci října se totiž finanční krize z USA již projevila na německém trhu. Příspěvky z konce října jsou především o strádajícím německém průmyslu, jako například *Porsche möchte VW beherrschen* (*Porsche chce ovládnout VW*) a dále *Autokonzerne verordnen Zwagsferien* (*Automobilky nařídily nucené prázdniny*) ze dne 27.10.

Na jedné titulní straně se objevily maximálně tři příspěvky. Nutno však podotknout, že toto číslo bylo dosaženo jen na stránkách německého deníku. Mladá fronta Dnes takového čísla v našem zkoumaném období ani jednou nedosáhla.

V měsíci listopadu (graf č. 6) je viditelná převaha příspěvků v SZ. Mladá fronta Dnes v listopadu 2008 zkoumanému tématu nevěnovala přílišnou pozornost. Naopak SZ jich na své titulní stránce otisklo téměř stejný počet jako v říjnu (v říjnu 26, v listopadu 21).

Tabulka č. 3 Počet článků v SZ a MF Dnes v říjnu 2008

Datum	SZ	MF Dnes
1.10.	2	2
3.10.	1	1
7.10.	1	1
9.10.	1	1
11.10.	2	1
13.10.	1	1
15.10.	1	1
17.10.	2	1
21.10.	2	1
23.10.	3	1
25.10.	2	1
27.10.	3	1
29.10.	3	0
31.10.	2	1
Celkem	26	14

Tabulka č. 4 Počet článků v SZ a MF Dnes v listopadu 2008

Datum	SZ	MF Dnes
3.11.	2	0
5.11.	2	0
7.11.	2	1
11.11.	1	1
13.11.	2	0
15.11.	2	1
17.11.	2	nevyšlo
19.11.	1	1
21.11.	1	0
25.11.	2	0
27.11.	2	0
29.11.	2	1
Celkem	21	5

6.5 Otázka č. 5: Jaké byly ústřední postavy ve zkoumaného vzorku?

Ve svém výzkumu jsem se mezi jiným také zaměřila, o kom deníky v souvislosti s ekonomickou recesí nejvíce psaly. Má podotázka zněla, jaké byly ústřední postavy zkoumaného vzorku. Dříve než poskytnu odpověď na tuto otázku, nutno podotknout, že mnohé články měly tzv. hlavních aktérů více. Začínaly například zahraniční politikou jiných států a toto téma dále převedly na soukromý sektor ve svém státě. Mou snahou bylo získat z příspěvku nejvíce zastupující postavu, která se dle mého subjektivního názoru vyskytovala v článku nejvíce a zaujímala největší část příspěvku.

Mezi hlavní aktéry příspěvků se vyskytovaly tyto subjekty:

1. vláda (stát)
2. firmy (soukromý sektor)
3. obyvatelé, tzv. obyčejní lidé
4. banky (finanční instituce)
5. manažeři
6. EU
7. burzy
8. ekonomika států

V každé zkoumané jednotce bylo mou snahou nalézt a především určit tuto klíčovou postavu podle podstaty článku.

Svůj výzkum jsem prováděla na jednotlivých denících a v jednotlivých měsících.

Pro lepší ilustraci výsledků rozdělím si analýzu výsledků do dvou kategorií - SZ a MF Dnes.

Süddeutsche Zeitung

Říjen

V německém deníku se na titulní stránce ke zkoumanému tématu objevilo **v říjnu 26 článků**, což představuje **65% ze všech článků v měsíci říjnu**. Za celé zkoumané období, tedy v říjnu i v listopadu 2008, představuje těchto 26 článků uvedených v SZ v říjnu celkem **39%** z celkového počtu příspěvků v obou denících za oba měsíce.

Nejčastějším aktérem v těchto článcích byla **vláda** nebo **stát** (témata, ve kterých se tyto subjekty vyskytovaly, jsou předmětem následující kapitoly). Vláda jako ústřední postava se vyskytuje v **19%** příspěvků, v absolutních číslech to znamená **5 článků**.

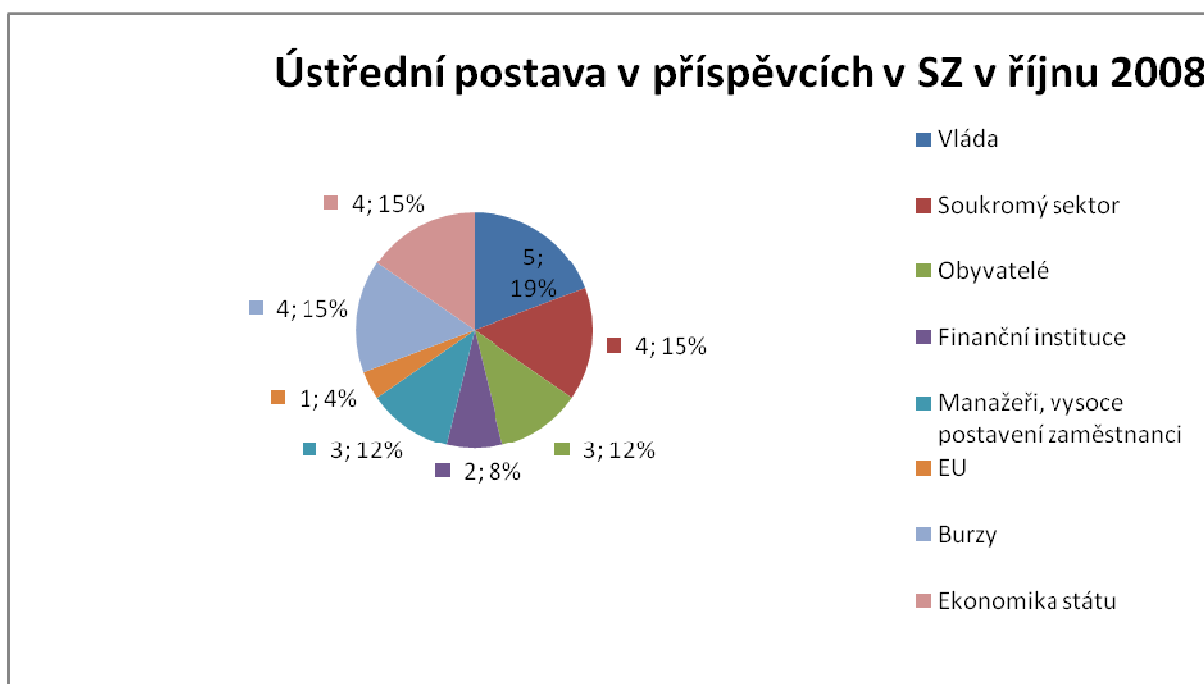
Na pomyslné druhé příčce v obsazování se umístily tyto postavy: **burzy**, **ekonomika států** a **manažeri**. O každém z těchto aktérů se SZ vyjádřil celkem ve **4 článcích**, zaujímají tedy každý **15%** z celkových 26 příspěvků v říjnu.

O ekonomické recesi se dále nejvíce v souvislosti mluvilo o **obyvatelích** daného státu a **soukromém sektoru**. Celkem každý z aktérů vystupoval ve 3 článcích, tzn., zaujímal **12%** z celkového množství příspěvků v měsíci říjnu.

Ve dvou z 26 příspěvků, tzn. v **8%** příspěvků, se vyskytovaly v roli ústřední postavy **finanční instituce**.

O ekonomické krizi se v souvislosti s **Evropskou unií** psalo pouze v jednom z 26 článků (**4%**). Viz graf č. 7.

Graf č. 7 Ústřední postava v příspěvcích v SZ v říjnu 2008

Listopad

V tomto zkoumaném období bylo nalezeno celkem 21 příspěvků, což představuje 81% ze všech článků v obou denících za listopad.

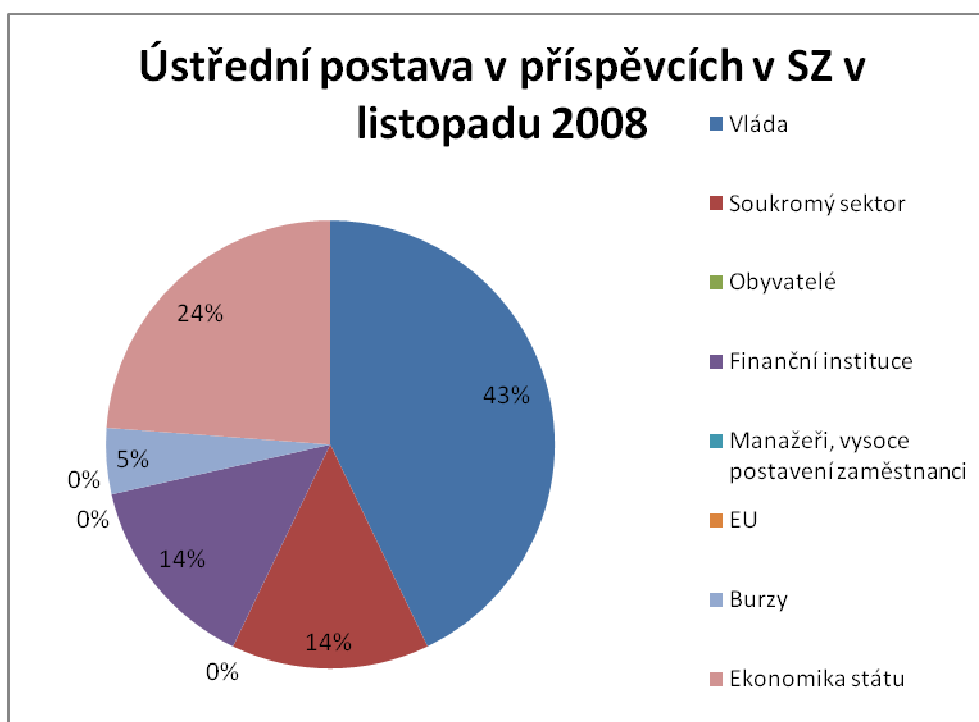
Stejně jako v říjnu se hlavním aktérem v těchto příspěvcích stala **vláda**, o které se psalo celkem v 9 článcích, a zaujímala tím tedy **43%**.

Ekonomika států se promítla celkem do 5 příspěvků, tzn. **24%**.

O **finančních institucích** se psalo ve **3 článcích**, které představovaly dohromady **14%** z celkových 21 příspěvků. Stejný počet článků se věnoval i **soukromému sektoru**. Burzy se promítly do jednoho článku v listopadu (**5%**).

Ostatní mnou stanovení aktéři se v listopadu na titulní straně SZ nevyskytovali (obyvatelé, manažeři, Evropská unie). Viz graf č. 8.

Graf č. 8 Ústřední postava v příspěvcích v SZ v listopadu 2008

MF Dnes

Říjen

Český deník otiskl v říjnu celkem **14 článků**, což představuje **35% ze všech otištěných článků vztahujících se k tématu v říjnu**.

Nejčastějším aktérem v těchto příspěvcích jsou **obyvatelé**, nebo jinak také obyčejní lidé. Ti se vyskytují v 5 článcích, což znamená **37%**.

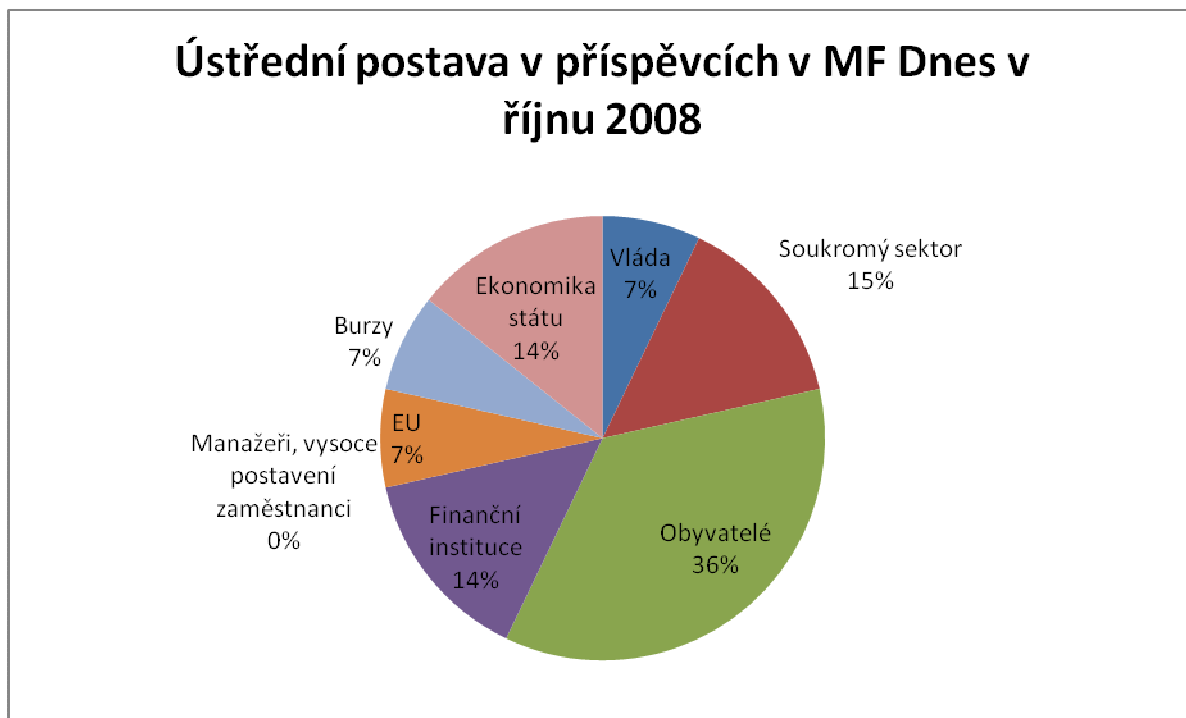
Soukromý sektor, finanční instituce a ekonomika států obsadily pomyslnou druhou příčku, když se objevily každý ve dvou příspěvcích, **14%**.

V jediném článku se objevila **vláda**, **burzy** a **EU**, čímž obsadily každý **7%** z celkového počtu otištěných článků v říjnu.

Manažeři nebyli v říjnu ani jednou hlavními aktéry článků v MF Dnes (**0%**).

Graf č. 9 Ústřední postava v příspěvcích v MF Dnes v říjnu 2008

Listopad

V tomto měsíci bylo otištěno na titulní straně MF Dnes pouze **5 článků** k danému tématu, což představuje **19%** ze všech příspěvků nalezených ke zkoumanému tématu v měsíci **listopad**.

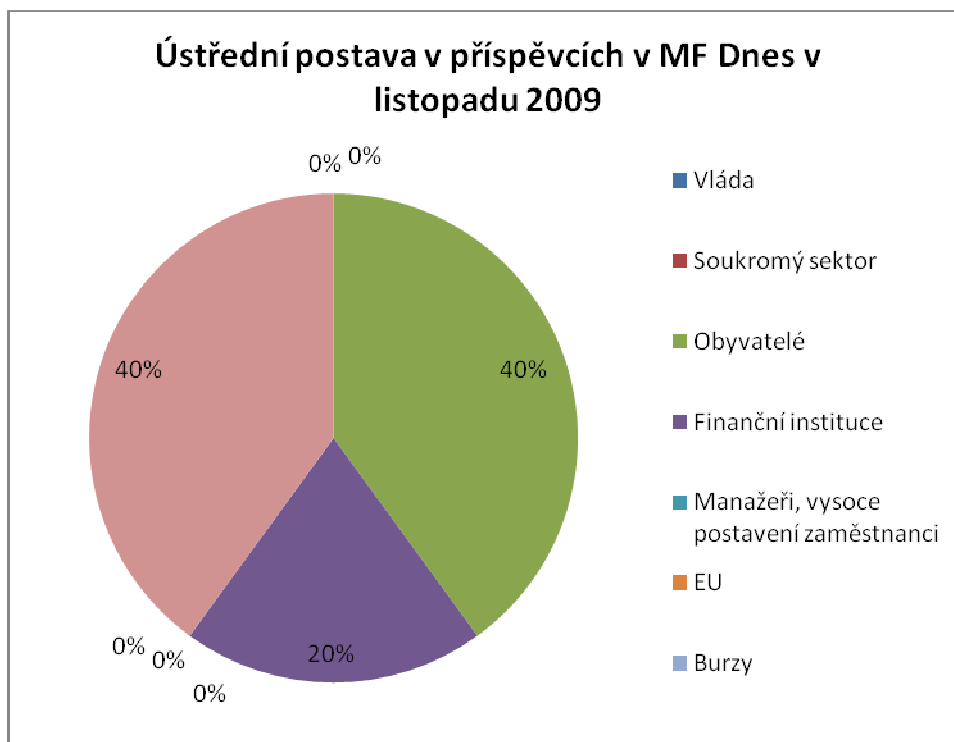
Jak již počet příspěvků v MF Dnes napovídá, nebyli v těchto člancích logicky zastoupeni všichni aktéři.

Stejným počtem článků se hovořilo o **obyvatelích** a **ekonomikách států**, ve **2 člancích**, **40%** z celkového počtu otištěných článků v listopadu v MF Dnes.

V jednom zbývajícím článku hrály hlavní roli **finanční instituce** (**20%**).

O ostatních subjektech jako o ústředních postavách v příspěvcích nebyla řeč.

Graf č. 10 Ústřední postava v příspěvcích v MF Dnes v listopadu 2008

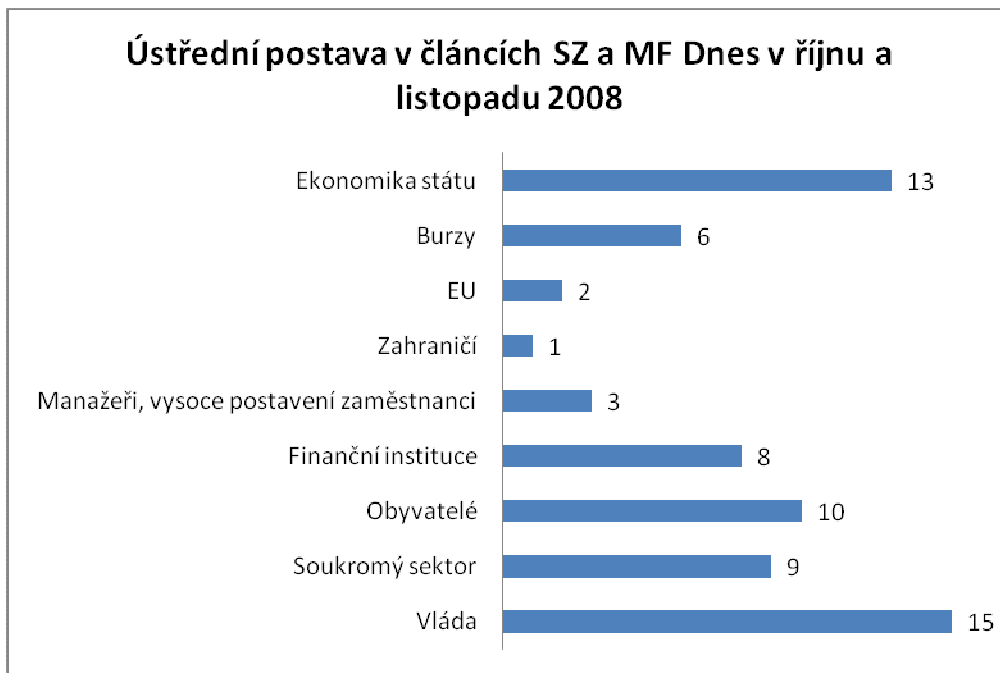

Shrnutí

U obou zkoumaných deníků je patrná odlišnost, co se ústředních postav v článcích týče. Zatímco MF Dnes se více věnuje firmám a obyčejným lidem (v další kapitole se dozvíme, že to jsou především dopady, které se mají obyvatelstva dotknout) a dále ekonomikám ostatních států (z čehož je patrné, že k dopadům na svou vlastní ekonomiku ještě není příliš témat k zpracování), německý deník SZ dává přednost vládě, čímž dokazuje, že se zabývá, jak vzniklou situaci bude řešit vlastní stát. Z toho lze rovněž usoudit, že ekonomická recese Německo již ve zkoumaném období zasáhla.

Díky většímu počtu příspěvků, které vyšly na stránkách německého deníku, můžeme pozorovat ve společném shrnutí tendenci uvedenou v grafu č. 11. Nejvíce se mluví o vládě.

Graf č. 11 Ústřední postava v člancích v SZ a MF Dnes v říjnu a listopadu 2008

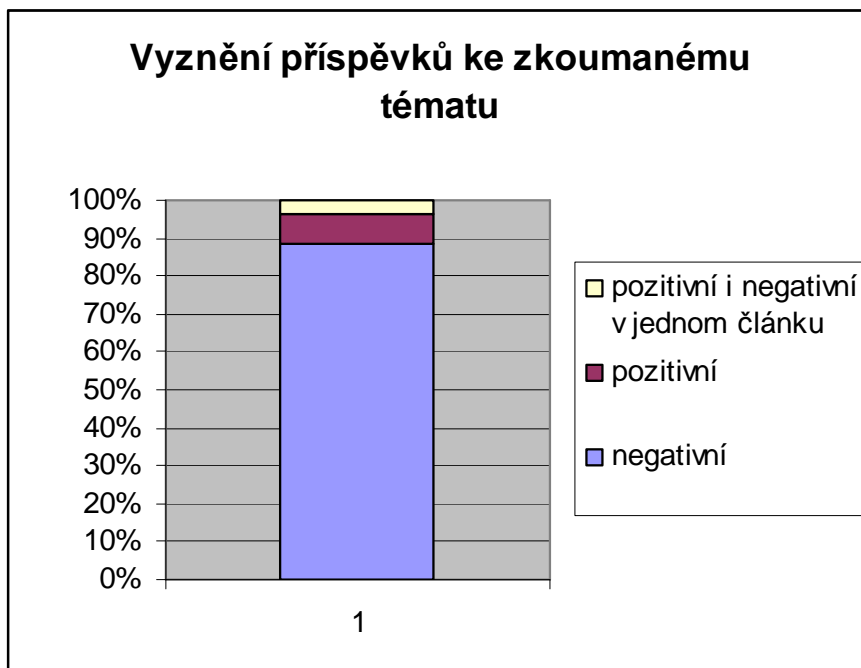

6.6 Otázka č. 6: Informovaly články o zkoumaném tématu pozitivně či negativně?

U zkoumaného tématu mne také zajímalo, jak se o ekonomické recesi deníky vyjadřují. Zkoumala jsem především určitý tón v příspěvku, zda na čtenáře působil článek pozitivně, že se ho krize osobně příliš nedotkne, či zda na něho vyzařoval pesimismus.

Výsledky jsou uvedeny níže v grafech a jsou rozděleny podle obou deníků v obou zkoumaných měsících.

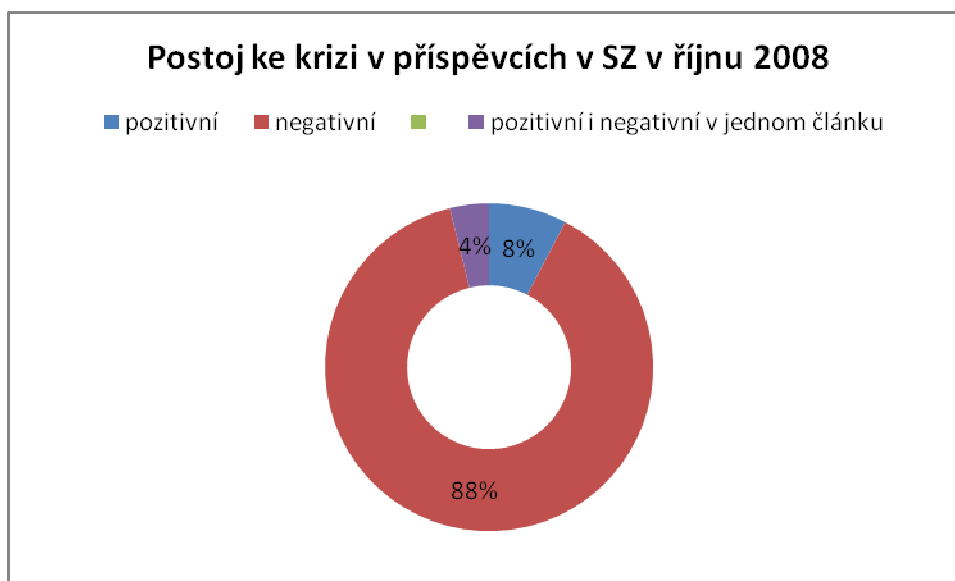
Graf č. 10 Vyznění příspěvků ke zkoumanému tématu v obou denících za celé zkoumané období

Süddeutsche Zeitung

V říjnu se v SZ zveřejnilo celkem **23 článků s negativním postojem**, **2 články s pozitivním a v jednom článku se striktní vymezení nedalo určit**, jelikož zahrnoval jak pozitivní tak i negativní postoj k ekonomické recesi.

Graf č. 11 Postoj ke krizi v příspěvcích v SZ v říjnu 2008

V listopadu bylo v SZ zveřejněno **20 příspěvků s negativním postojem a 1 článek s pozitivním postojem.**

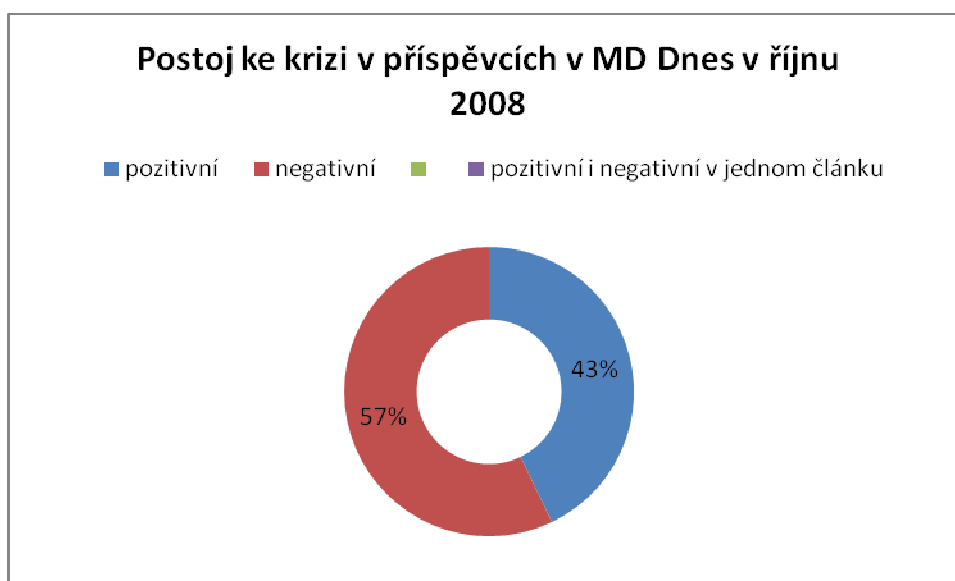
Graf č. 11 Postoj ke krizi v příspěvcích v SZ v listopadu 2008

MF Dnes

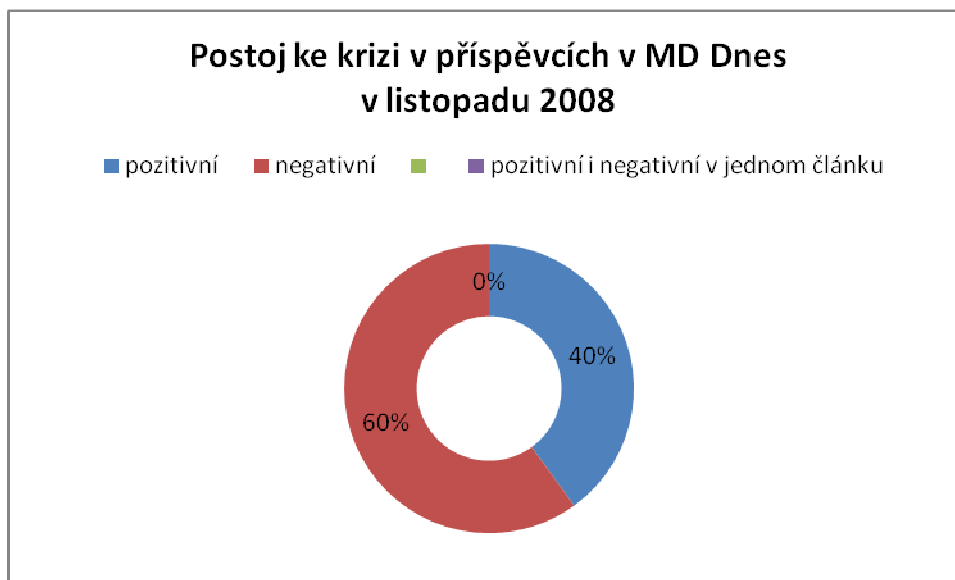
V říjnu se v MF Dnes zveřejnilo **6 článků s pozitivní náladou a 8 článků s negativní.**

Graf č. 12 Postoj ke krizi v příspěvcích v MD Dnes v říjnu 2008

V listopadu se v MF Dnes otiskly **3 články s negativním postojem ke krizi a 2 články s pozitivním.**

Graf 13 Postoj ke krizi v příspěvcích v MF Dnes v listopadu 2008

Podle výsledků lze shrnout, že většina, téměř 90% článků, informovalo o krizi negativně. Jasná tendence nelze přehlednou u českého deníku, kde rozdíl mezi počtem negativních a pozitivních článků byl opravdu podstatně menší než tomu bylo u příspěvků v SZ.

6.7 Otázka č. 7: Která konkrétní témata se ve spojitosti s ekonomickou krizí v denících objevovala?

V této podotázce jsem se rozhodla zkoumat hlavní téma článku. Většinou se sice v příspěvcích vyskytovalo témat více, například se psalo o zahraničních problémech s ekonomikou a toto téma postupně přecházelo na ekonomiku domácí. Já jsem se snažila poznat hlavní téma článku. Témata jsem si rozdělila do tří skupin, které jsem pak dále roztrídila do podskupin:

1. Opatření proti krizi
  - A. vládní opatření (vládní pomoc)
  - B. bankovní opatření
  - C. jiná opatření (např. obyvatel)

2. Zahraničí
  - A. ekonomická recese v USA
  - B. ekonomická recese v EU
  - C. ekonomická recese v jiných státech
3. Důsledky ekonomické recese
  - A. makroekonomičtí ukazatelé
  - B. bankroty, ztráty
  - C. ceny surovin a výrobků
  - D. pohyby na burzách

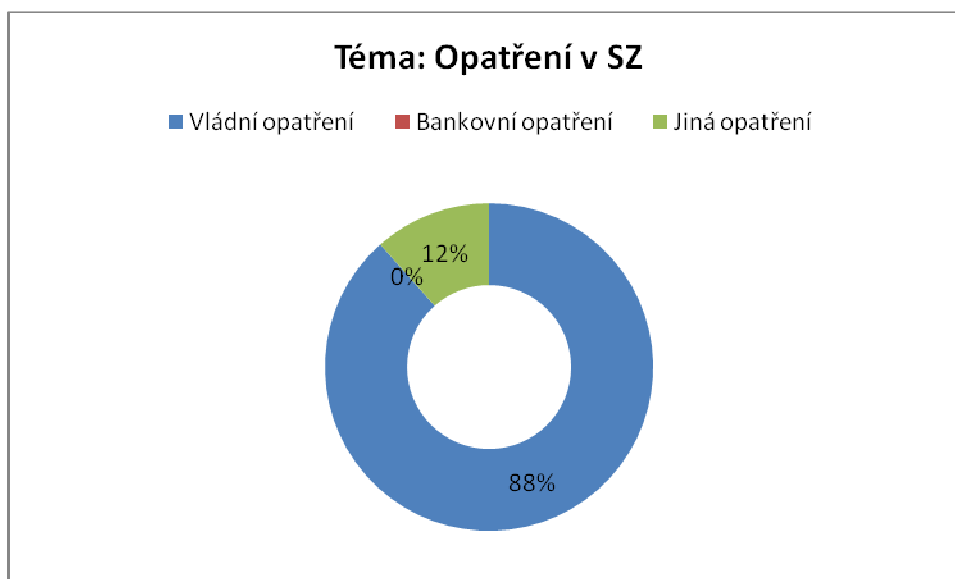
Téma 1: Opatření proti krizi

Během zkoumaného období a v obou zkoumaných denících se toto téma stalo ústředním tématem celkem v **31 článcích**, což představuje **47%** z celkových 66 příspěvků.

Süddeutsche Zeitung se tomuto tématu věnoval více, celkem v **26 článcích**, **84%** z 31 článků. Z těchto 26 článků bylo otištěno **12 příspěvků v měsíci říjnu a 14 v měsíci listopadu**.

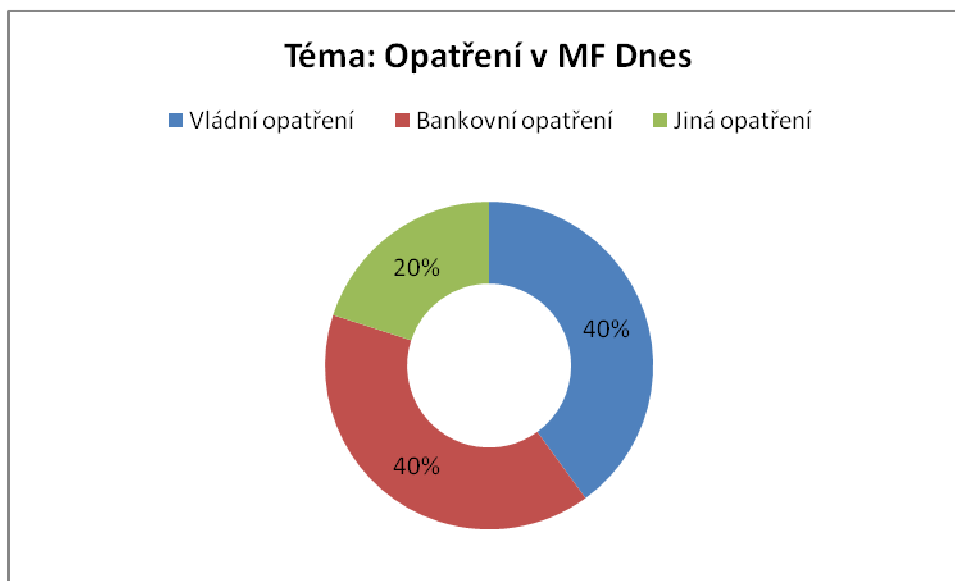
23 článků se věnovalo **vládním** opatřením proti krizi. Zbylé **3 články** se pak zabývaly **opatřeními jiným** (tedy nikoliv vládním nebo bankovním).

Graf č. 14 Téma OPATŘENÍ v SZ za celé zkoumané období v procentech

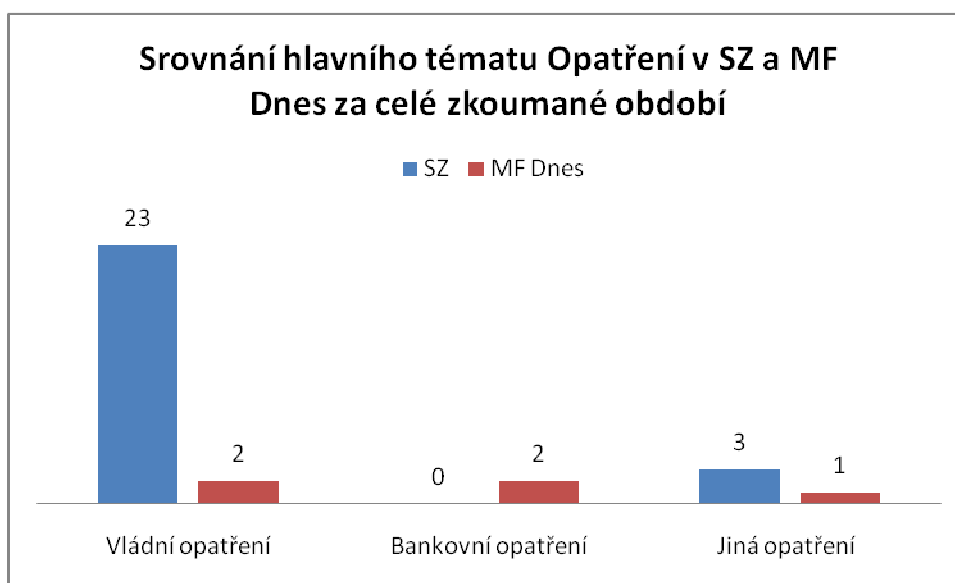

MF Dnes se k tomuto tématu vyjádřila celkem v **5 článcích**, tedy v **16%** z 31 příspěvků. **4** z těchto 5 článků byly otištěny v **říjnu** a **1** článek v **listopadu**. **2 články** se věnovaly **vládnímu opatření** proti krizi, rovněž **2 příspěvky bankovnímu opatření** a zbylý **1 článek jinému opatření**.

Graf č. 15 Téma OPATŘENÍ v MF Dnes za celé zkoumané období v procentech

Graf č. 16 Srovnání hlavního tématu Opatření v SZ a MF Dnes za celé zkoumané období

Téma 2: Zahraničí

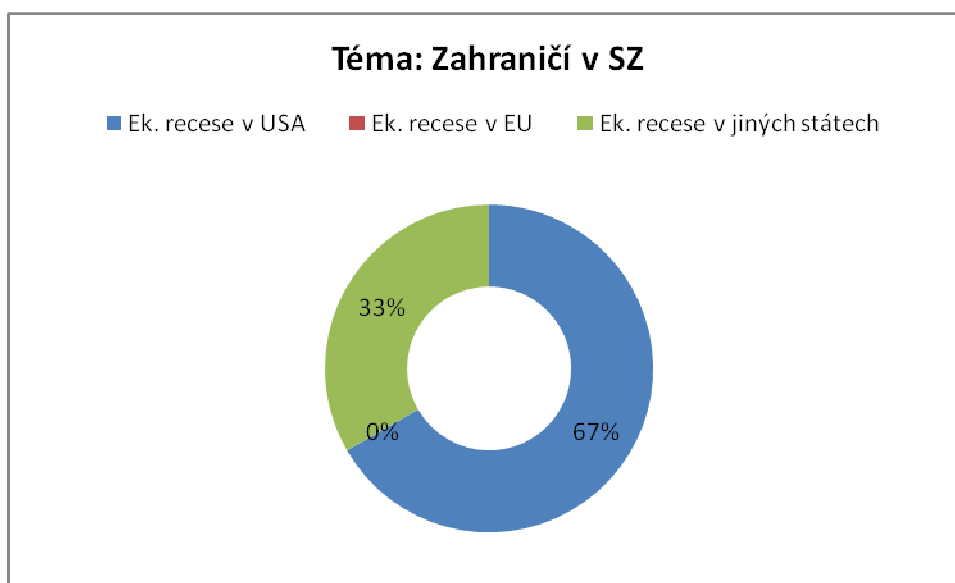
Původně to ve výzkumu vypadalo, že zahraničí je pro oba deníky velice populární a časté téma. Avšak, jak se díky podrobnějšímu zkoumání ukázalo, v mnohých případech se téma zahraničí nestalo ústředním tématem celého článku.

Jako důkaz slouží i celkový počet uvedených příspěvků s touto tematikou, jehož číslo dosahuje počtu **5 článků**, což představuje **7,5%** ze všech zkoumaných příspěvků.

Süddeutsche Zeitung otisklo článků s tematikou zahraničí **3**, tedy **60%** z uvedených článků s tímto ústředním tématem. **V říjnu** jich bylo **2** a tedy **v listopadu** zbývající **1 příspěvek**.

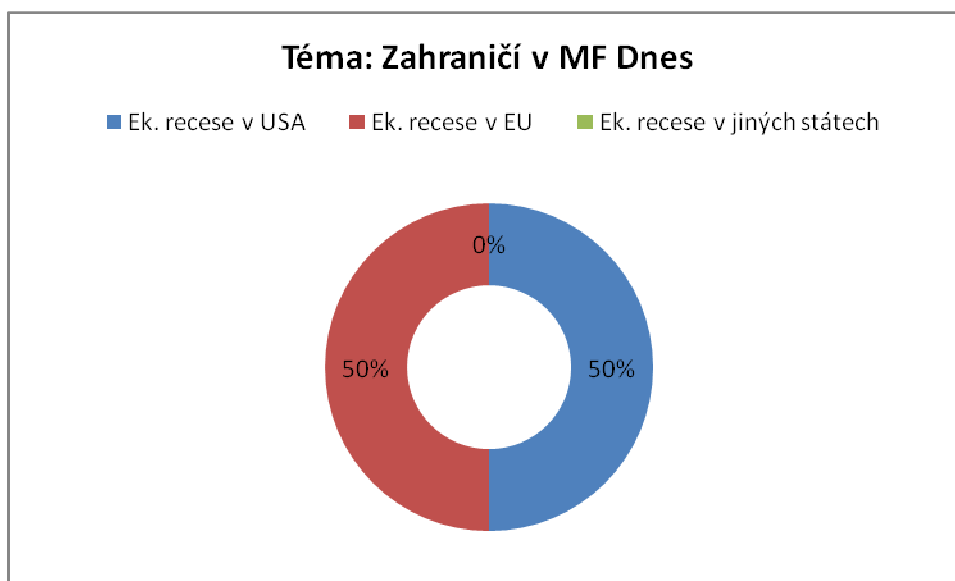
2 články se zabíraly **ekonomickou recesí ve Spojených státech** a **1 článek** ekonomickou krizí v **jiných státech** světa než USA a EU.

Graf č. 17 Téma ZAHRANIČÍ v SZ za celé zkoumané období v procentech

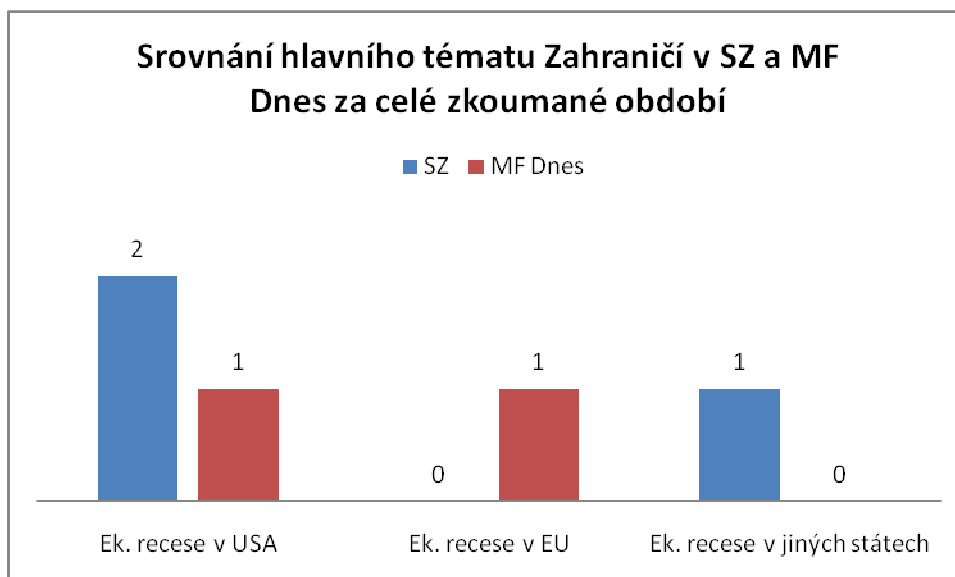

MF Dnes zveřejnila články **2**, každý v jiném měsíci. Jeden z těchto článků se zaměřoval na krizi v USA a druhý na projevující se krizi v EU.

Graf č. 18 Téma ZAHRANIČÍ v MF Dnes za celé zkoumané období v procentech

Graf č. 19 Srovnání hlavního tématu Zahraničí v SZ a MF Dnes za celé zkoumané období

Téma 3: Důsledky ekonomické recese

Důsledky ekonomické krize se jako hlavní téma příspěvků objevilo celkem v **30 článcích**, což představuje **45,5%** z celkových 66 příspěvků.

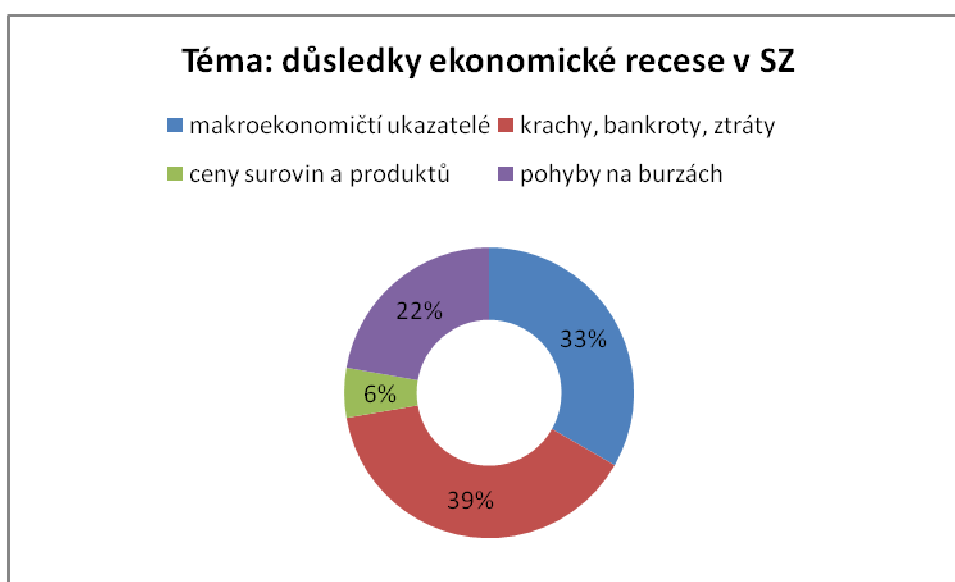
Německý deník **Süddeutsche Zeitung** se tímto tématem zaobíral celkem v 18 článcích, tedy v 60 % z celkového počtu 30 článků. V říjnu jich bylo otištěno dohromady 12 a v listopadu 6 příspěvků.

Z těchto 18 článků se 7 zaobíralo **krachy a ztrátami firem a institucí**, což představuje **39%**. O jeden článek méně, tedy 6 příspěvků, se zajímalo o **makroekonomické ukazatele** (např. nezaměstnanost, inflace, životní úroveň). Tento počet představuje **33,3%** z 18 článků.

4 články se věnovaly **pohybům na burzách** (**22,2%**).

1 příspěvek, který na své titulní stránce uveřejnil německý deník, se zaobíral **cenami surovin a výrobků na trhu**, **5,5%**.

Graf č. 20 Téma: Důsledky ekonomické recese v SZ za celé zkoumané období

Český deník **MF Dnes** se k tomuto tématu vyjádřil celkem ve **12** příspěvcích za celé zkoumané období, což představuje **40%** z celkových 30 článků, ve kterých bylo téma uvedeno jako ústřední.

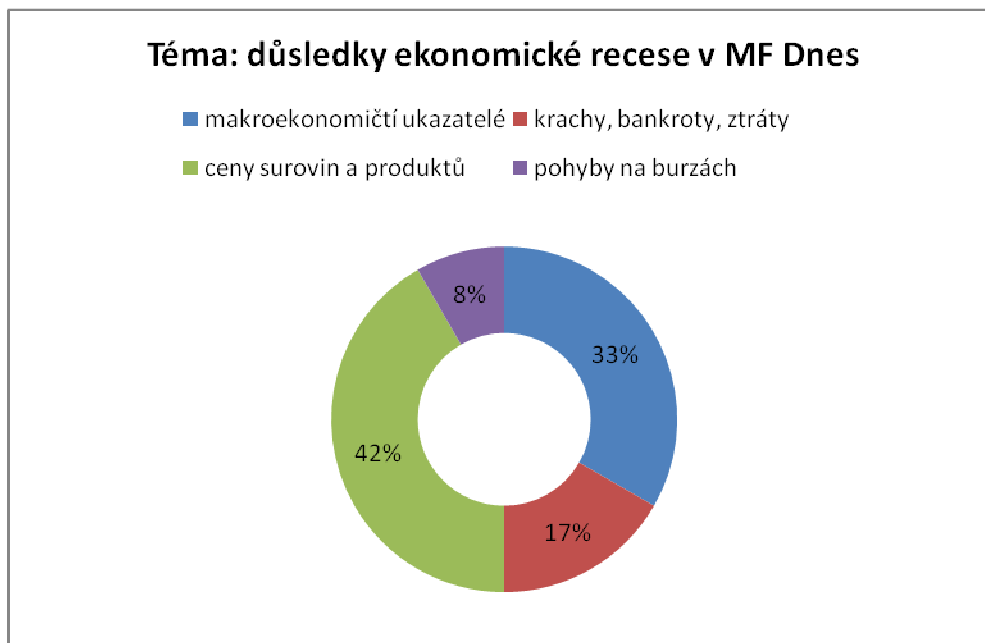
Nejvíce se na titulní stránce vyskytovala témata spojená s **cenami surovin a produktů**. Celkem v **5** článcích, což představuje **42%** ze 12 příspěvků.

O jeden článek méně, tedy ve **4** článcích, byli zmiňováni **makroekonomičtí ukazatelé**. V procentech to znamená **33%**.

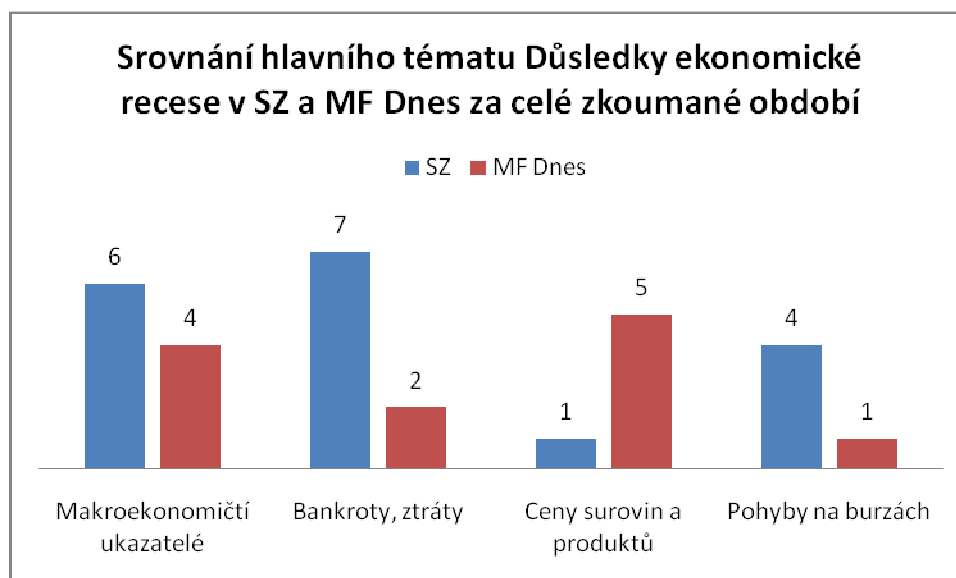
Ve **2** článcích se nejvíce diskutovalo o **bankrotech a propadech firem a institucí**, tedy v **17%** příspěvcích.

1 článek se pozastavil nad **pohyby na burzách (8%)**.

Graf č. 21 Téma: Důsledky ekonomické recese v MF Dnes za celé zkoumané období

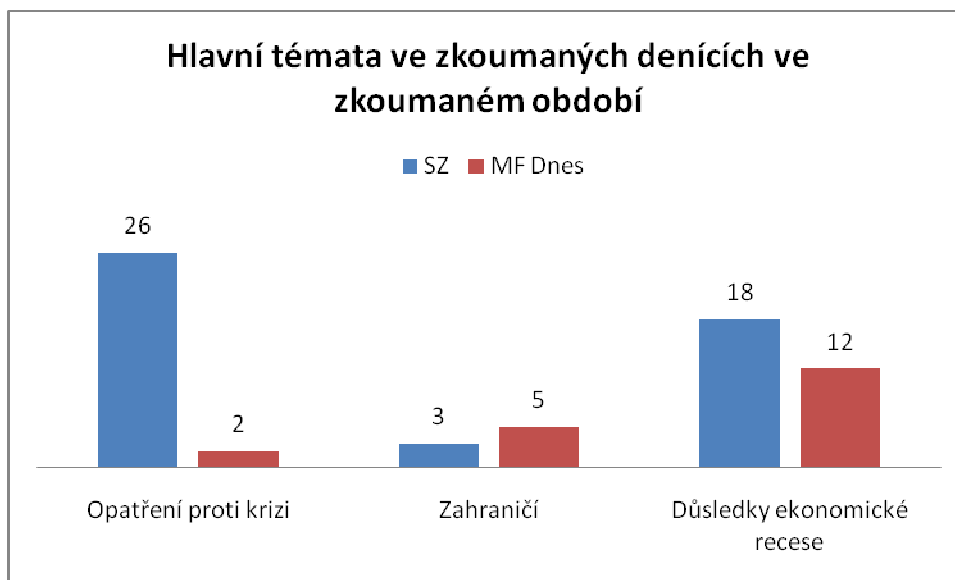
Graf č. 22 Srovnání hlavního tématu Důsledky ekonomické recese v SZ a MF Dnes za celé zkoumané období

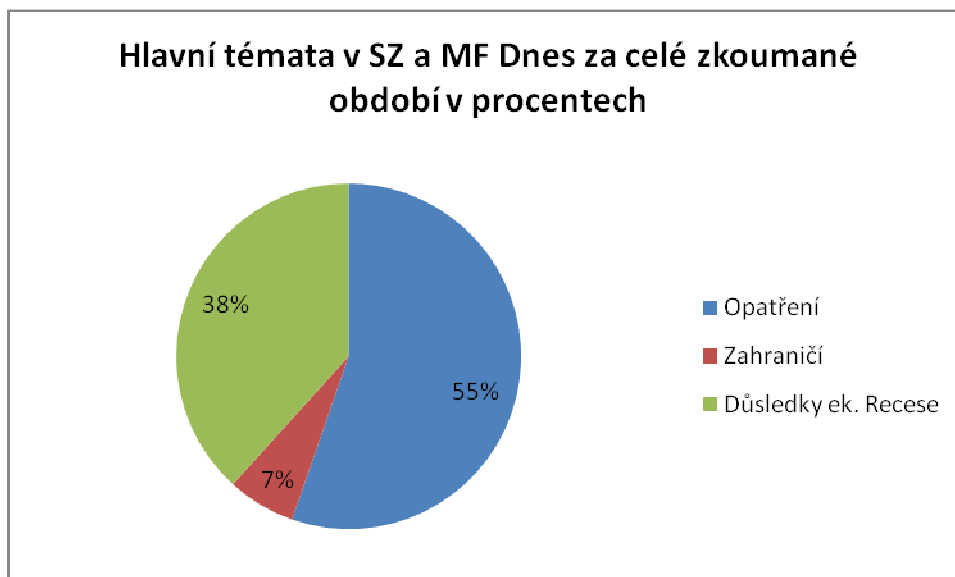
Shrnutí

Oba zkoumané deníky věnovaly tématům rozdílnou pozornost. Jak ukazuje následný graf, každý z deníků se zajímal o jiná témata.

Graf č. 16 Hlavní témata ve zkoumaných denících ve zkoumaném období

Graf č. 17 Hlavní témata v SZ a MF Dnes za celé zkoumané období v procentech

Závěr

Na počátku výzkumu jsem si položila základní hypotézu, na kterou jsem se snažila najít pomocí výzkumu odpověď, a ta zněla:

Ekonomická recese se v Evropě nejprve objevila v Německu, to způsobilo, že byl větší prostor této tématice věnován v německém tisku v porovnání s Českou republikou.

Pomocí kvantitativního výzkumu lze potvrdit, že tato hypotéza byla předpokládána správně a že německý tisk věnoval až překvapivě o mnoho více prostoru tématům spojených s ekonomickou recesí.

Pokud tedy budeme vycházet z této hypotézy, můžeme také tvrdit, že Německo bylo zasaženo na podzim v roce 2008 finanční krizí ve větší míře než Česká republika.

Témata týkající se ekonomické recese v obou denících jsou také velice odlišná. Z výsledků lze rozpoznat, že je Německo velice průmyslovou zemí. Mnoho článků bylo věnováno právě průmyslu. Také snaha vyřešit ekonomickou recesi německým státem stojí za povšimnutí.

U českých medií zvítězily s dostatečnou převahou články o cenách surovin a produktů.

V neposlední řadě pokládám za vhodné uvést a podtrhnout rozdílnost, s jakou oba deníky o ekonomické recesi informovaly. V SZ převládalo především pesimistické pojetí, na rozdíl od MF Dnes, která své čtenáře ve zkoumaných měsících často pozitivně, avšak mylně, chlácholila.

Výzkum obou deníků splnil svůj úkol a odpověděl na původní hypotézu.

Literatura

Knížní monografie

Hořec, Jaromír. *Generace 45* Praha, Riopress, 1997, ISBN 80-85611-42-2

Jirák, Jan, Köpplová, Barbara. *Changes in the structura of Czech mass media*, Karolinum Charles University Press, Praha 1996, ISBN 80-7066-549- 1

Hořec, Jaromír. *Generace Nadoraz*, Praha, Česká expedice a Riopress, 1998, ISBN 80-86221-01-6

Tonnemacher, J. *Kommunikationspolitik in Deutschland*, UVK Verlagsgesellschaft mbH, Konstanz 2003, ISBN 3.8252-2416-3,

Pürer, H., Raabe, J. *Medien in Deutschland Band 1 Presse*, UVK Verlagsgesellschaft mbH, Konstanz 1996

Serafínová, D. *Dejiny svetového novinárstva IV., Dejiny nemeckého novinárstva*; Univerzita Komenského Bratislava, 1999, ISBN 80-223-1271-1

Trampota, Tomáš. *Zpravodajství; Portál*, s.r.o., Praha 2006; ISBN 80-7367-096-8

Hartley, J. *Understanding news*, Routladge, Tailor and Francis Group, 2001, ISBN 0-415-039339

Reifová, Irena. *Slovník mediální komunikace*, Portál, s.r.o., Praha 2004; ISBN 80-7178-926-7

McQuail, D. *Úvod do teorie masové komunikace*, Portál 2009, ISBN 978-80-7367-574-5

Whitney Ch., Becker L.: „*Keeping the Gates“ for Gatekeepers: The Effects of Wire News*, book: Protes D., McCombs M: *Agenda Setting*, Lawrence Erlbaum Associates, Inc., New Jersey 1991, ISBN 0-8058-0841-8

Fowler, R. *Language in the news, Discourse and Ideology in the Press*; Routledge, London 2001, ISBN 0-415-01419-0

Schulz W., Scherer H., Hagen L., Reifová I., Končelík J. *Analýza obsahu mediálního sdělení*, Nakladatelství Karolinum, Univerzita Karlova v Praze, 2004, ISBN 80-246-0827-8

Internetové zdroje

Musílek, Petr. *Globální finanční krize a institucionální uspořádání finanční regulace*
7. mezinárodní konference Finanční řízení podniků a finančních institucí, VŠB-TU v Ostravě
<http://www.ekf.vsb.cz/shared/uploadedfiles/cul33/Musilek.Petr.pdf>

Výroční zpráva 2008 Evropské centrální banky
<http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2008cs.pdf>

Singer, M. *Finanční krize: příčiny a možné dopady na českou ekonomiku*, Česká národní banka

http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/Singer_20081029_Appia.pdf

Topolánek, Mirek. *Informace předsedy vlády o dopadech světové finanční krize na Českou Republiku*, projev 2. 12. 2008, Vláda ČR

<http://www.vlada.cz/cz/za-premierem-a-vladou/projev-premiera-mirka-topolanka:--8222%3Binformace-predsedy-vlady-o-dopadech-svetove-financni-krize-na-ceskou-republiku-8220%3B-2--12--2008-46266/>

Český statistický úřad

<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckpr123008.doc>

<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cvzo020509.doc>

Výroční zpráva ČNB;

http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocni_zpravy/download/vyrocni_zprava_2008.pdf

www.klaus.cz

www.bundesfinanzministerium.de

Mafra; http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090922_TVE_D0912.PDF

Články v časopise

Němec, Petr. *Třetí vlna nákaz*. *Ekonom*, 2008, č. 12, s. 48 – 51

Záruba, Ivan. *Drama teprve přijde*. *Ekonom*, 2008, č.38, s. 82 - 84

Mášová, H., Korbel, P. *Kolaps na český způsob*. *Ekonom*, 2008, č. 39, s. 16 – 23

Bakalářské a diplomové práce

Vildová M.: *Privatizace Mladé fronty*, bakalářská práce, Karlova univerzita, FHS, květen 2005

Reichlová J.: *Obraz Čechů a České republiky v německém deníku Süddeutsche Zeitung v roce 1998*; bakalářský esej, Univerzita Karlova v Praze, 2002

Těšínský O.: *Obraz soukromí českých politiků v českých celostátních denících na příkladu narození nemanželského syna premiéra Mirka Topolánka a místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Lucie Talmanové; Kvantitativní analýza*; bakalářská práce, Karlova univerzita v Praze, FSV, leden 2009

Kaschetová G.: *Reprezentace drogově závislých ve vybraných tištěných médiích*, bakalářská práce, Karlova univerzita v Praze, 2009

Zaslané materiály redakcí MF Dnes a Süddeutsche Zeitung

ČTK; Chronologie MFD, 17. 11. 1998

Argumente, Marktforschung August 2009, Süddeutsche Zeitung GmbH, srpen 2009

Seznam příloh

Příloha č. 1: Americká cenová bublina (tabulka)

Příloha č. 2: Úvěrová expanze (tabulka)

Příloha č. 3: Reálný růst HDP (graf)

Příloha č. 4: Nezaměstnanost (graf)

Příloha č. 5: Inflace (graf)

Příloha č. 6: Průměrná hrubá mzda (graf)

Příloha č. 7: Odhad čtenosti v celostátních placených denících (graf)

Příloha č. 8: Věková struktura čtenáře MF Dnes (graf)

Příloha č. 9: Vzdělání čtenářů MF Dnes (graf)

Příloha č. 10: Čistý příjem čtenářů MF Dnes (graf)

Příloha č. 11: Čtenáři MF Dnes a jejich pracovní postavení (graf)

Příloha č. 12: Regionální příloha MF Dnes (mapa)

Příloha č. 13: Profil čtenáře SZ (graf)

Příloha č. 14: První titulní strana SZ (obrázek)

7. Přílohy

Příloha č. 1

Tab. č.1: Americká cenová bublina (USA, různé oblasti, 2000-2009, v bodech)

Rok	Phoenix	Los Angeles	Miami	San Diego
1/2000	100,00	100,00	100,00	100,00
1/2001	105,93	110,88	110,28	117,54
1/2002	111,61	121,45	124,52	128,79
1/2003	117,10	144,27	143,78	155,40
1/2004	126,61	177,01	164,82	186,33
1/2005	155,49	219,41	205,42	233,78
1/2006	221,61	265,92	268,52	247,46
1/2007	220,27	268,68	279,42	235,53
1/2008	180,06	224,41	225,40	197,45
1/2009	117,11	166,54	159,04	148,25
5/2009	103,56	159,18	144,59	145,06

Zdroj: S+P/Case-Schiller Home Price Indices, S+P, 2009, s.4.

Příloha č. 2

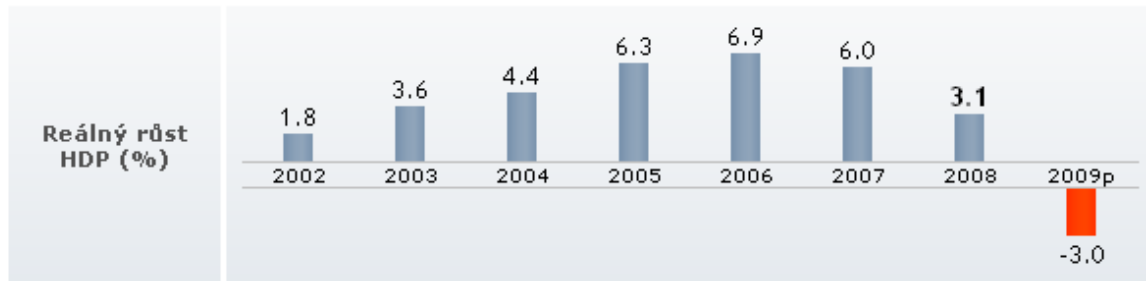
Tab. č.2: Úvěrová expanze (USA, roční nominální míra růstu úvěrů v procentech, 1990-2008)

Rok	Hypotéční úvěry domácnostem	Spotřebitelské úvěry	Úvěry korporacím
1990	8,7	1,9	5,7
1991	6,9	-1,1	-2,1
1992	6,4	1,1	1,0
1993	5,5	7,4	1,2
1994	5,6	15,2	5,1
1995	4,8	14,4	8,8
1996	6,2	9,0	6,8
1997	6,1	5,5	10,6
1998	8,0	7,2	11,0
1999	9,4	7,8	10,0
2000	8,7	11,4	8,5
2001	10,5	8,7	4,6
2002	13,3	5,7	0,5
2003	14,2	5,2	1,8
2004	13,6	5,5	4,1
2005	13,3	4,3	6,4
2006	10,9	4,5	8,5
2007	6,6	5,5	13,4
2008	-0,4	1,7	4,8

Zdroj: Flow of Funds Accounts of the United States, Federal Reserve System, March 12, 2009, s.6.

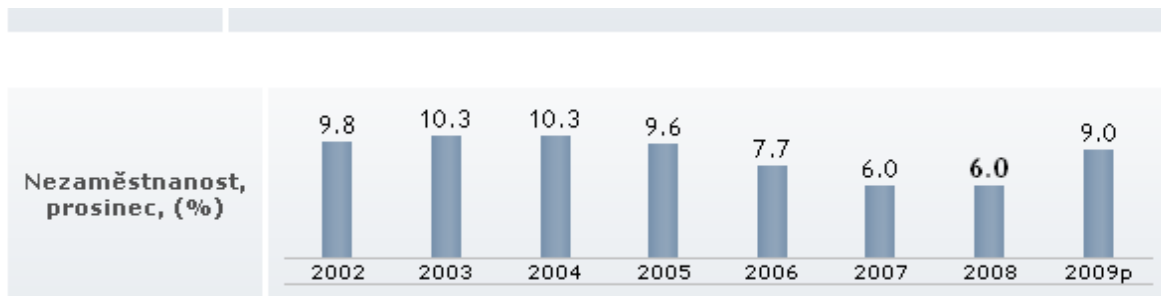
Příloha č. 3⁷⁷

DLOUHODOBÝ EKONOMICKÝ VÝVOJ

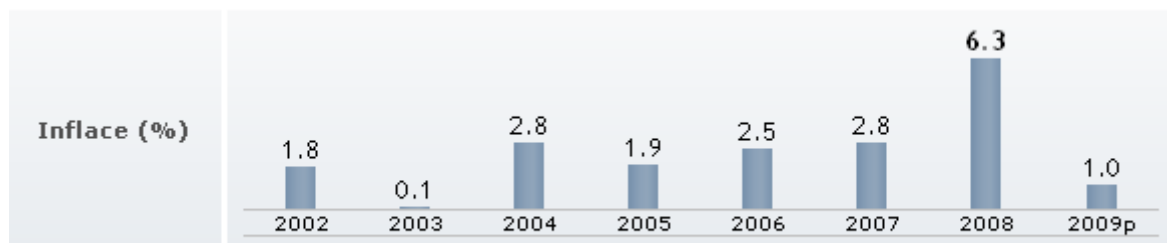
Zdroj: www.euroekonom.cz

Příloha č. 4

Zdroj: www.euroekonom.cz

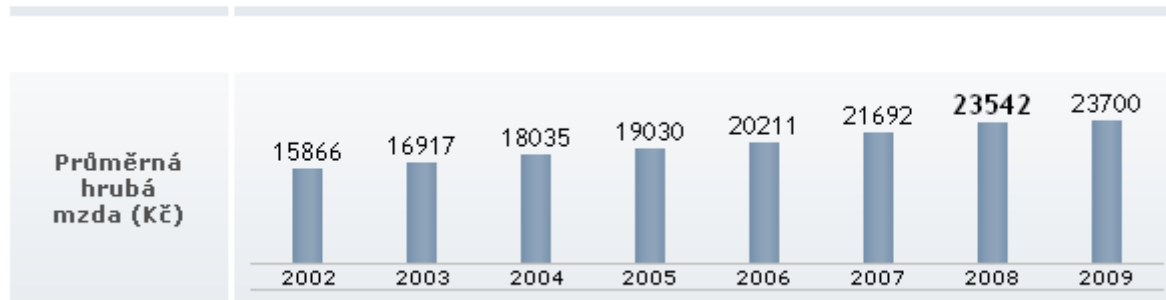
Příloha č. 5

Zdroj: www.euroekonom.cz

⁷⁷ <http://www.euroekonom.cz/ekonomika.php>

Příloha č. 6

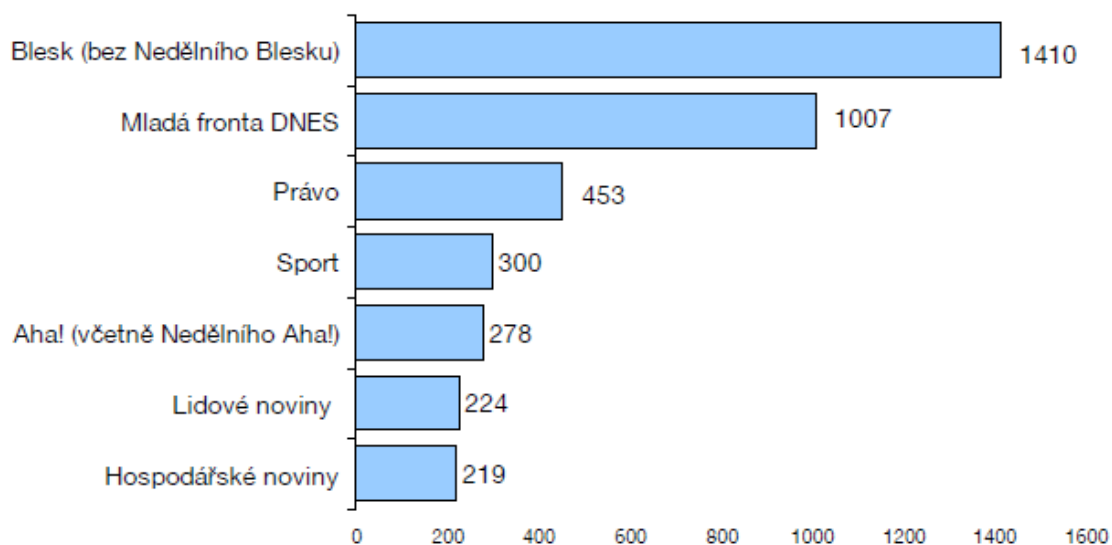

Zdroj: www.euroekonom.cz

Příloha č. 7

Odhad čtenosti: celostátní placené deníky

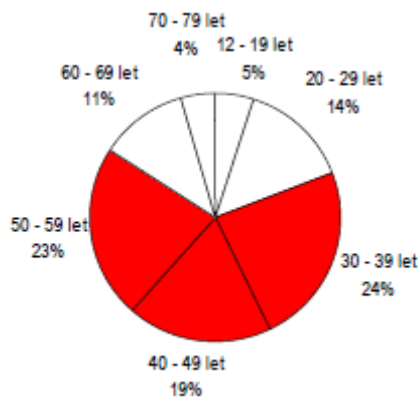
Čísla jsou **uvedena** v tisících.

Zdroj: Unie vydavatelů; www.uvdt.cz

Příloha č. 8

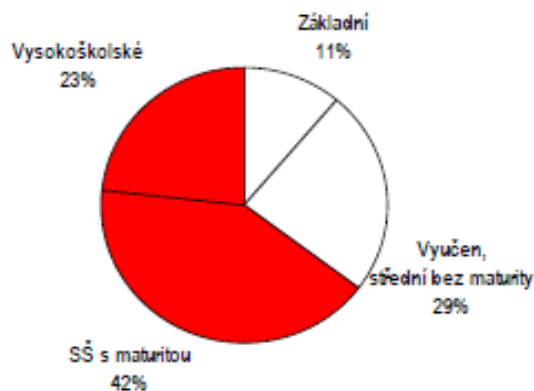
Věková struktura čtenáře Mladé fronty DNES

Zdroj: Mafra; http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090922_TVE_D0912.PDF

Příloha č. 9

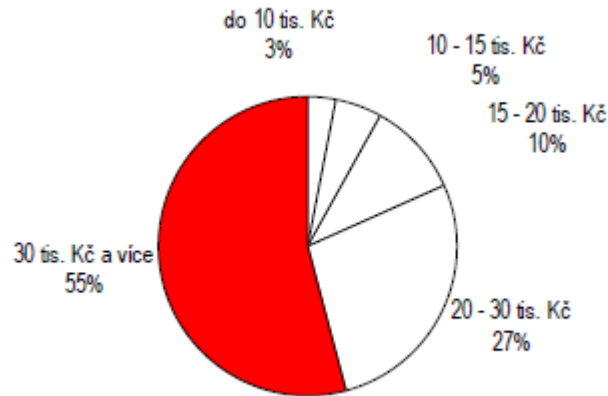
Vzdělání čtenářů MF DNES

Zdroj: Mafra; http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090922_TVE_D0912.PDF

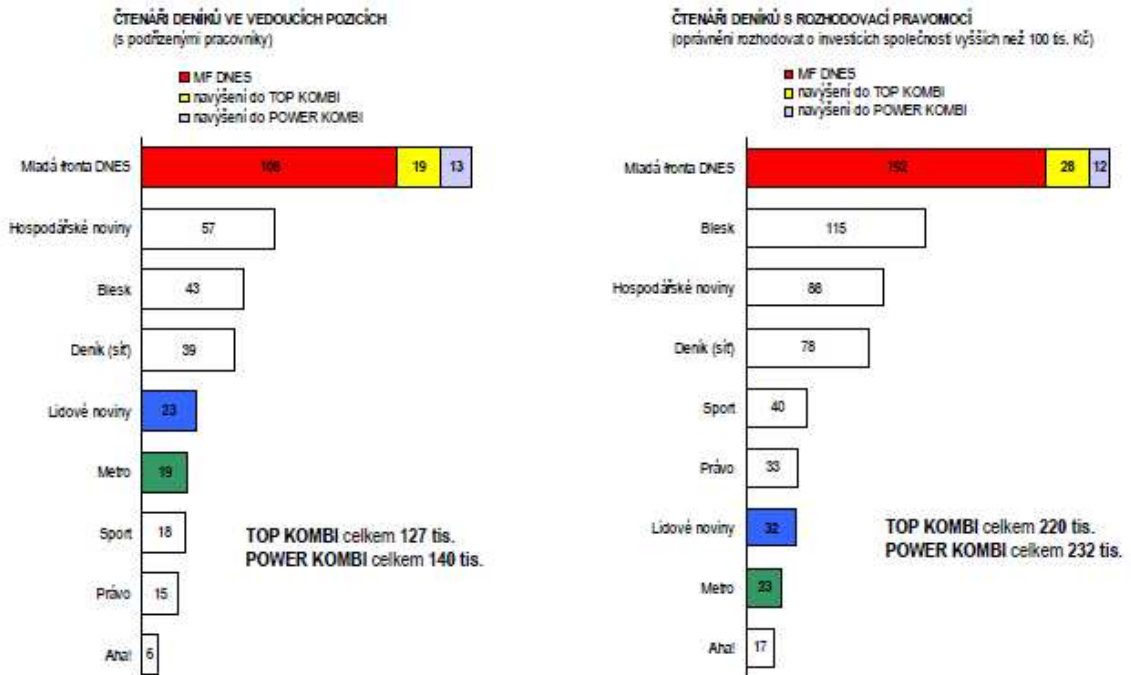
Příloha č. 10

Čistý příjem čtenářů Mladé fronty DNES

Zdroj: Mafra; http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090922_TVE_D0912.PDF

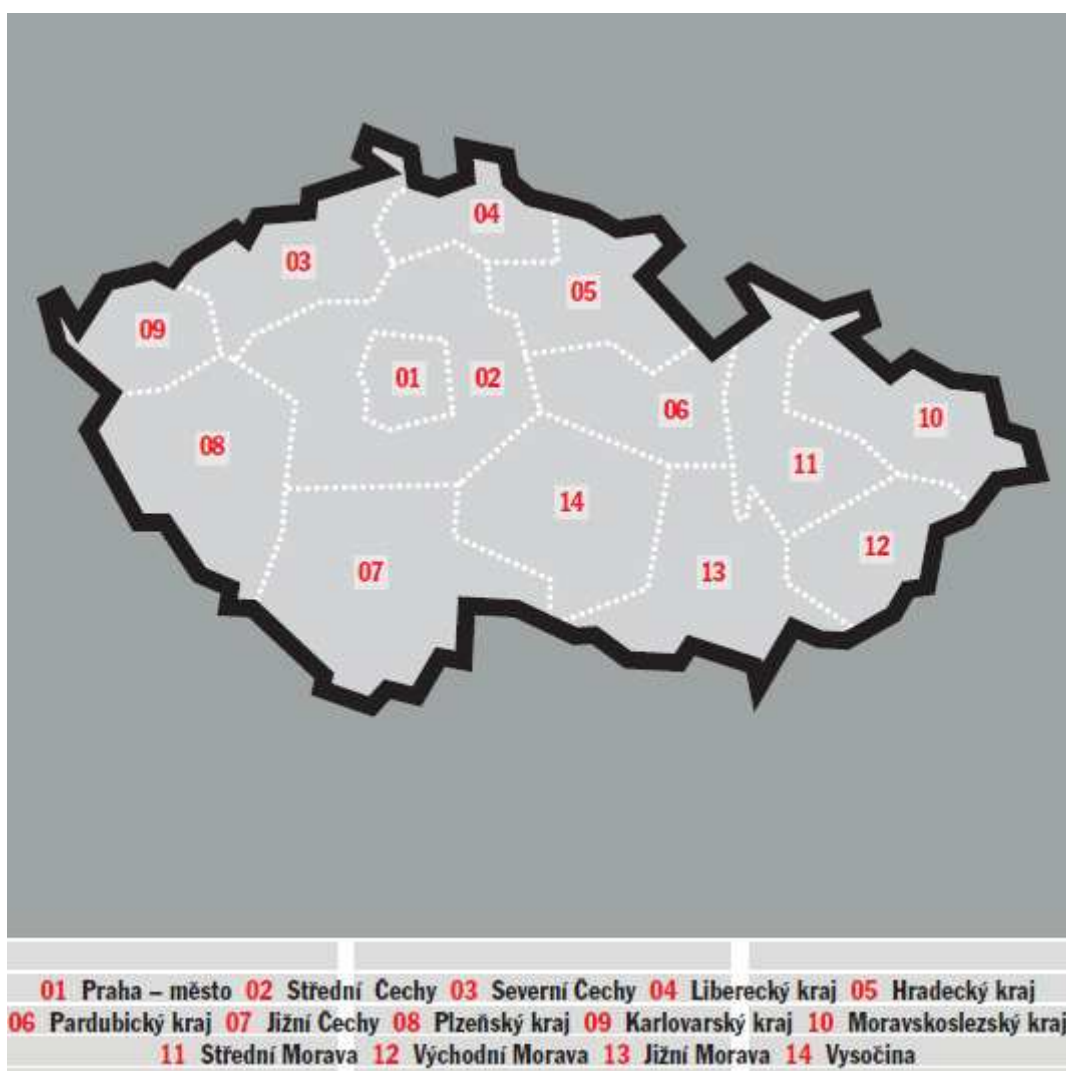
Příloha č. 11

Zdroj: Mafra; http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090922_TVE_D0912.PDF, s.14

Příloha č. 12

Regionální přílohy MF DNES

Zdroj: Mafra;

http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090720_BOP_A031215_MF1_MFDBROZURA.PD
E, s. 9

Příloha č. 13

Klares Profil

SZ-Leser in gehobener Bildungs- und Business-Schicht

In Einklang mit dem vergleichbar sehr hohen Niveau ihrer Ausbildung und ihrer überdurchschnittlich gehobenen Berufsstellung verdienen die Leser der Süddeutschen Zeitung wesentlich mehr als der Bundesdurchschnitt: Die Hälfte aller SZ-Leser, doch nur rd. ein Viertel aller Bundesbürger, leben in einem Haushalt, dem ein monatliches Haushalts-Nettoeinkommen von 3.000 Euro und mehr zur Verfügung steht.

Quelle: Media-Analyse (ag.ma) 2009 Tageszeitungen

	Gesamtbevölkerung ab 14 J. 64.820.000 = 100%	Leser Süddeutsche Zeitung 1.160.000 = 100%
20- bis 49-Jährige	47%	53%
Höhere Schulbildung Abitur/Hochschulreife, Studium	20%	60%
Hohes Einkommen Monatliches Haushalts-Nettoeinkommen 3.000 Euro und mehr	24%	50%
Führungskräfte Inhaber, Leiter von Unternehmen, Selbstständige, Freie Berufe, leitende Angestellte, Beamte im höheren Dienst	8%	25%

Zdroj: Materiály zaslané v říjnu 2009 redakcí Süddeutsche Zeitung: „Argumente, Marktforschung August 2009“, vydal Süddeutsche Zeitung GmbH, srpen 2009

Preis 20 Pfg.

Zum Geleit

Zum ersten Male seit dem Zusammenbruch der braunen Schreckensherrschaft erscheint in München eine von Deutschen geleitete Zeitung. Sie ist von den politischen Notwendigkeiten der Gegenwart begrenzt, aber durch keine Zensur gefesselt, durch keinen Gewissenszwang gebunden.

Die „Süddeutsche Zeitung“ ist nicht das Organ einer Regierung oder einer bestimmten Partei, sondern ein Sprachrohr für alle Deutschen, die einzig sind in der Liebe zur Freiheit, im Haß gegen den totalen Staat. Im Abscheu gegen alles, was nationalsozialistisch ist.

Neue Regierung Bayerns unter Dr. Högner

Der frühere sozialdemokratische Reichstagsabgeordnete von München-Oberbayern und Münchener Staatsanwalt Dr. Wilhelm Högner ist von der amerikanischen Militärregierung mit der Bildung einer neuen Regierung für Bayern beauftragt worden.

Über Dr. Högner Programm: Über Räte München gab der neuernannte bayerische Ministerpräsident Dr. Högner am Montag Abend seine politische Grundgedanken bekannt.

Dr. Högner, der neue Ministerpräsident

Dr. Högner sprach schon jetzt klar aus, daß er die Aufgabe der Nationalsozialisten im Reich als energisch durchzuführen werde, ein erhebliches Stellen für den Parteivorsitzenden, die große Zahl von Nazis, die sich freiwillig dem Reich schuldig gemacht haben und dafür im Deutschen Reich nicht bestraft worden sind, werden in der Zukunft vor Gericht zu verurteilen werden.

Kein Wahnsinn für Nazis: Wie Dr. Högner erklärte, sollte im nächsten Frühjahr in Bayern Gemeindevahlen durchgeführt werden. Doch werden alle früheren Mitglieder der NSDAP nicht wahlberechtigt sein.

General Patton scheidet aus Bayern

Frankfurt, 3. Okt. (Radio) General Eisenhower hat General Patton, den bisherigen Oberbefehlshaber der 3. amerikanischen Armee, die als Besatzungstruppe in Bayern steht, durch General Lucian K. Eichelberger als Generaltruppe für die Oberbefehl über die 3. amerikanische Armee in Italien als Nachfolger von General Patton ernannt.

Eisenhower greift ein: Nach der Unternehmung General Eisenhowers mit General Patton haben sich, wie von seinen der amerikanischen Militärregierung erklärt wird, die Zustände in den Lagern für verschleppte Personen in Bayern bedeutend verbessert.

Ein Brief Roosevelt Spanien außerhalb der Gemeindefür die Nationen: In den Vereinigten Staaten ist vor einigen Tagen ein bisher unveröffentlichter Brief des verstorbenen Präsidenten Roosevelt bekanntgegeben worden.

Linhruch in Frankreich

Paris, 2. Oktober (Radio) Am Sonntag wurde in Frankreich der zweite Wahlgang zu den Generalwahlen, den Parlamentarischen Wahlen, durchgeführt.

Abkehr - Einkehr

Zum zweiten Male innerhalb eines Monats kehrt die deutsche Staatsverwaltung, die „Reich“ genannt, als Abkehr eines Weltkrieges, sein bisher bewußt und mutwillig vom Zaune gelockertes, seinen weltweiten Zusammenbruch erlebt.

Vor einer Woche hatte General Eisenhower den General Patton zu sich befohlen, um sich von ihm einen persönlichen Bericht über die politische Lage in Bayern ersuchen zu lassen. Die Folge der zweiwöchigen Aussprache war die Ernennung Dr. Schäffers von seinem Amte als bayerischer Ministerpräsident und die Berufung Dr. Högners zu seinem Nachfolger.

Bisher sind in der amerikanischen Zone Deutschlands 120.000 Nazis aus dem Befreiungsland entlassen worden. Diese Ziffer, die von amerikanischen Hauptquartieren in Frankfurt bekanntgegeben wurde, stellt einen Zuwachs von 50.000 seit August dar.

Molotov betont, daß der Rat der Außenminister auf den Entscheidungen der Potsdamer Konferenz keine und in diese Vereinbarung gebunden sei. Er gab seinen Verträgen in die Zukunft Ausdruck und der Hoffnung auf eine engere Zusammenarbeit zur Sicherung des Weltfriedens.

Keine Einigung der Außenminister

London, 4. Okt. (Radio) Die Außenminister der Vereinigten Staaten, Großbritanniens und Frankreichs haben am Mittwoch Abend London verlassen, nachdem am Dienstag die erste Tagung des Rates der Außenminister abgeschlossen wurde.

Molotov grundsätzlich einverstanden erklärt: Er sagte jedoch, er müsse sich erst mit seiner Regierung ins Einvernehmen setzen. Deshalb sei den Außenministern nicht anderes übrig geblieben, als die Besprechungen während dieser Besprechung zu versagen.

1. Vollständige Ausmerzung der Nationalsozialisten aus der deutschen Verwaltung und Politik, aus dem Erziehungs- und Finanzwesen sowie aus dem Geschäftsbereich; 2. größtmögliche Hilfe für die nach Deutschland verschleppten Ausländer; 3. Wiederherstellung normaler Lebensbedingungen für die deutsche Zivilbevölkerung auf einem Lebensstandard, der absehbar ist.

Über eine Anzahl von Fragen wurde zwischen allen fünf Ministern ein Einverständnis erzielt, z. B. über die Wiedergewinnung, über den wirtschaftlichen Status Österreichs und über gewisse Fragen, die mit den Friedensverträgen mit Italien, Rumänien, Bulgarien, Ungarn und Finnland zusammenhängen.

Welterverhältnistage: Erste Sitzung in Paris abgehalten: Paris, 4. Okt. (Radio) Der neue Weltvertragsrat hat am Freitag in Paris zu seiner ersten Sitzung zusammengetreten.

Die Wahlresultate sind eindeutig, daß das französische Volk sich für die Führung der Politik durch die Sozialisten ausgesprochen hat. Der erwartete sprunghafte Aufstieg der Kommunisten ist ausgefallen. Zum erstmaligen in der Geschichte Frankreichs wurden auch Frauen gewählt.

Der Widerstand der letzten Wochen, in einem Zeitpunkt, wo jeder Laie, der sich selbst eigenes Denken noch bewahrt hatte, schon längst zur Einsicht gekommen war, daß der Krieg verloren und an einem Sieg nicht mehr zu denken ist, ging in auch nicht mehr zu militärische Ziele. Deutschland wurde von seinem Führer und dessen ungeordneten Führern bewahrt in Schutz und Asche gelegt.

4. Beseitigung der deutschen Sowjetindustrie; 5. Vollendung des Entnazifizierungsprogramms; 6. General Smith der Stabschef General Eisenhower, erklärte zu diesen fünf Punkten, daß die Ausmerzung der Nazis in Bayern ohne Rücksicht auf bisher existierende Übergangsverordnungen resolos durchgeführt werden würde. Er betonte weiter, daß die Aussichten für den Aufbau eines modernen und demokratischen Lebens von größter Bedeutung seien.

In der Hoffnung, eine Verständigung herbeizuführen, fuhr Eichelberger fort, hätten die Vereinigten Staaten vorgeschlagen, daß das Recht zum Entwurf der Friedensverträge auf drei Großmächte beschränkt werden sollte, nämlich auf die Vereinigten Staaten, Großbritannien und die Sowjetunion.

Das vorbereitende Komitee des Weltkongresses der Vereinten Nationen beschloß mit neun gegen drei Stimmen, daß die Delegierten der Vereinigten Staaten und Frankreich, die südlichen Mitglieder der Weltfriedensorganisation in den Vereinigten Staaten zu versenden. England, Frankreich und die Sowjetunion stimmten für die Schwere.

Sig der Vereinten Nationen in Amerika: Genoa, 5. Okt. (Dpa) Das vorbereitende Komitee des Weltkongresses der Vereinten Nationen beschloß mit neun gegen drei Stimmen, daß die Delegierten der Vereinigten Staaten und Frankreich, die südlichen Mitglieder der Weltfriedensorganisation in den Vereinigten Staaten zu versenden.

Wann das deutsche Volk keine in Aschente und